

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства

за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю

«АББ Лтд», м. Київ

Студента 2 курсу 10 м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізації «Менеджмент
інвестиційної діяльності»

Куртбедінової
Аліє
Ахтемівни

Науковий керівник –
проф. д-р екон. наук

Гуляєва
Наталія
Миколаївна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Гуляєва Наталія
Миколаївна

Київ 2018

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності, управління нею	9
1.2. Ефективність управління інвестиційною діяльністю: економічна природа, механізм формування, показники виміру	19
1.3. Методи оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю, впливу факторів на її рівень	27
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ «АББ ЛТД»	37
2.1. Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства «АББ Лтд»	37
2.2. Оцінка стану інформаційного та організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства ТОВ «АББ Лтд».....	47
2.3. Оцінка ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві «АББ Лтд», факторів, що вплинули на її рівень	53
Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд».....	61
3.1. Модернізація організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	61
3.2. Обґрунтування критеріїв ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства на майбутній період.....	67
3.3. Розробка програми заходів із забезпечення планової ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	80
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	90

АНОТАЦІЯ

Куртбедінова А.А. «Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства» (за матеріалами ТОВ «АББ Лтд», м. Київ). – Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізація «Менеджмент інвестиційної діяльності» – Київський національний торговельно-економічний університет – Київ, 2018.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено теоретичним, методичним і практичним аспектам ефективності управління інвестиційною діяльністю. Представлена робота дозволяє дослідити широкий спектр проблем, пов'язаних з ефективністю управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Ключові слова: інвестиції, управління інвестиційною діяльністю, ефективність управління.

ABSTRACT

Kurtbedinova A.A. "Effectiveness of management of investment activity of the enterprise" (based on the materials of LLC "ABB Ltd", Kyiv). – Manuscript.

Final qualifying paper on the speciality 073 "Management" specialization "Management of investment activity". – Kyiv National University of Trade and Economics. – Kyiv, 2018.

The final qualifying paper is devoted to theoretical, methodological and practical aspects of the efficiency of management of investment activity. It allows investigating a wide spectrum of problems connected with the efficiency of management of investment activity of the enterprise.

Key words: investment, investment activity management, management efficiency.

ВСТУП

Актуальність теми. Головною проблемою сучасної України є забезпечення стабільного економічного росту, а отже забезпечення розвитку інвестиційної діяльності. Оскільки, саме завдяки їй, можливий вплив на економічний розвиток країни.

Інвестування – процес накопичення грошових коштів, або створення активів, які приносять прибуток.

Інвестиції визначають сам процес економічного розвитку, так як досягають найглибших основ господарської діяльності. Вихід України з теперішнього її стану (економічної кризи) можливий лише шляхом застосування такого засобу як інвестиції. Крім того, вони здатні внести зміни в структуру народного господарства, забезпечити запровадження досягнень технічного прогресу, підвищити якісні показники господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним з найдієвіших механізмів подальших соціальних та економічних перетворень. Активами для інвестицій може бути все, в що можна вкласти свої гроші: цінні папери, акції, облігації, грошові кошти та депозити в гривнях в кредитних установах та інше.

Основу соціально орієнтованої ринкової економіки становлять відносини, пов'язані з інвестуванням. Від обсягів, якості інвестицій, ефективності інвестиційного процесу значною мірою залежить доля вітчизняної економіки, яка потребує значних коштів на структурну перебудову і підвищення ефективності усіх форм господарювання. Саме від стану та ефективності інвестиційної діяльності залежить створення розвинутої економічної системи і відповідно – підвищення рівня життя населення, забезпечення громадянам України достойних умов існування.

Інвестування підприємства це цілеспрямований процес, що полягає в пошуку інвестиційних ресурсів, виборі ефективних об'єктів інвестування,

формуванні збалансованої інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації шляхом мінімізації ризиків. Як правило, інвестування здійснюється в умовах невизначеності, що значно підвищує їх ризиковість. Так, в момент придбання нових основних засобів ніколи не можна точно визначити економічний ефект від здійснення даної операції.

Інвестиційна діяльність забезпечує ефективне регулювання розвитку економіки в цілому. Ефективна інвестиційна діяльність може стати найважливішим засобом забезпечення виходу України з економічної кризи.

Тому актуальність ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства полягає в визначенні впливу капіталу на розвиток підприємства.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є теоретичне обґрунтування і розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення методів управління ефективністю інвестиційної діяльності підприємства.

Для досягнення визначеної мети у дипломній роботі поставлено такі основні завдання:

- поглибити теоретичні знання про інвестиції, їх види та значення в сучасних умовах;
- вивчити та поглибити знання про методичний інструментарій економічного оцінювання та управління інвестиційною діяльністю;
- дослідити стан організаційного та функціонального забезпечення інвестиційної діяльності та комплексно оцінити ефективність інвестиційної діяльності на досліджуваному підприємстві;
- розробити основні напрямки та інструменти підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Об'єкт дослідження – процес управління інвестиційною діяльністю досліджуваного підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні засади управління ефективністю інвестиційної діяльності на підприємстві.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої у роботі мети застосовувалися переважно такі методичні засоби і прийоми: синтез, систематизація – для дослідження суті та змісту поняття економічної ефективності інвестицій; комплексного аналізу – для удосконалення ефективності оцінювання та управління інвестиційною діяльністю на підприємстві; факторного аналізу – для виявлення об’єктивно існуючих факторів які впливають на поведінку об’єкта, що досліджується; економіко-математичного моделювання – для аналізу, обробки і приведення в систему емпіричні дані; системного підходу – для розроблення та обґрунтування системи критеріїв і моделей для оцінки ефективності механізмів управління розвитком інвестиційного процесу; методи наукової абстракції та узагальнень – для утворення формалізованого економетричного категорійного апарату; порівняння – для аналізу методів управління інвестиційної діяльності різних підприємств тощо.

Методологічну та інформаційну базу дослідження становлять чинні законодавчі і нормативні акти України, роботи вітчизняних і зарубіжних вчених у сфері управління інвестиціями, підручники, матеріали періодичних видань з даної проблематики. Для проведення практичних розрахунків використана фінансова і статистична звітність ТОВ «АББ Лтд», дані його управлінського обліку.

Апробація результатів дослідження. За результатами проведеного дослідження опубліковано наукову статтю на тему «Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства», яка увійшла у збірник наукових статей студентів КНТЕУ «Управління і адміністрування» (Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. - Ч. 2. – 500 с., с. 301-304). Конкурс наукових робіт від Київського національного університету імені Вадима Гетьмана у лютому 2018 році на тему "Ефективність використання активів на підприємстві ТОВ "АББ". Публікація в University of Szczecin, Faculty of Management and Economics of Services у червні 2018 році наукової статті на тему «Factors of investment attractiveness of the enterprise of Ukraine».

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях за даною проблематикою.

Практичне значення роботи полягає в розробці шляхів підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ ЛТД», яке можливо впровадити в практичну діяльність підприємства.

Випускна кваліфікаційна робота має наступну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури і додатки. Робота викладена на 109 сторінках комп'ютерного тексту, містить 28 таблиць, 9 рисунків, 10 формул, 3 додатки. Список використаних джерел налічує 61 найменування.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інвестицій та інвестиційної діяльності, управління нею

У науковій літературі існує багато підходів до розуміння поняття "інвестицій". Це пояснюється особливостями та традиціями різних економічних течій та шкіл. Найбільшого поширення набуло трактування інвестицій як процес реалізації економічних проектів, які в майбутньому мають принести відповідний дохід. [11, с. 23].

Разом з тим слід зазначити, що поняття «Інвестиції» є занадто всебічним, щоб дати йому єдине і вичерпне визначення. У різних розділах економічної науки і різних галузях практичної діяльності його тлумачення має свої особливості.

У монографії "Інвестиції", Нобелівського лауреата з економіки У. Шарпа, термін «інвестувати» означає "позбутися" грошей сьогодні для того, щоб отримати більшу їх суму в майбутньому [13, с. 17].

М. В. Голованенко пояснює цей термін, як спосіб розміщення капіталу, основною метою якого є забезпечення заощаджень та зростання капіталу [12, с. 321].

Інші автори (М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда) вважають, інвестиції головним джерелом економічного зростання. Це вони пояснювали тим, що їх економічна суть полягає у використанні додаткової частини національного доходу для збільшення кількості і якості елементів продуктивних сил суспільства [2, с. 9].

Взагалі в історії розвитку інвестиційної теорії можна виділити кілька етапів. Початковий етап (20-30-ті роки ХХ ст.) це період зародження теорії фінансів як науки. Цей період представлений, перш за все,

фундаментальними працями з теорії процентної ставки американського економіста і статистика Ірвінга Фішера (1867-1947).

Англійський економіст Джон Ричард Хікс (1904-1989) обґрунтував принцип оптимізації структури портфеля. Така оптимізація, на його думку, полягає в відповідній комбінації активів, що становлять багатство індивідуума або підприємства. Він припустив, що принцип розподілу багатства є адекватним спробі максимізувати норми прибутку активів, тобто здійснити його в такій пропорції, при якій граничні доходи від усіх активів рівні між собою.

Висунуті Дж. Р. Хіксом ідеї в подальшому були розвинені американським економістом Гаррі Марковицем, Вільямом Шарпом, Мертоном Говардом Міллером.

Сучасна портфельна теорія (скорочено МРТ, від англ. Modern portfolio theory) була заснована в 1952 р революційною працею Г.Марковіца [17]. Саме Марковіц першим побудував економіко-математичну модель задачі вибору оптимальної структури портфеля, включивши в неї фактор невизначеності і породженого ним ризику.

Учнем Г.Марковіца – В.Шарпом в [14] було запропоновано так звану однофакторний модель ризику капіталів, в якій вперше з'явилися «альфа» і «бета» характеристики акцій. Так, на даному етапі розвитку модель Марковіца використовується на першому етапі формування портфеля активів, а модель Шарпа - на другому. Це пояснюється тим, що модель Марковіца забезпечує розподіл капіталу за різними типами активів: акціями, облігаціями, нерухомістю, матеріальними цінностями і т.д., а модель Шарпа розподіляє інвестиційний капітал між різними сегментами (акціями, облігаціями та ін.).

З середини 60-х років набула поширення нова модель формування інвестиційного портфелю – так звана модель оцінки капітальних активів (МОКА, англійська аббревіатура - CAPM).

Праці В.Шарпа [11], Дж.Лінтнера [12] і Дж.Моссіна [13] були присвячені, по суті, одному і тому ж питанню: «Якими будуть ціни на ринку цінних паперів, якщо всі інвестори будуть володіти однією і тією ж інформацією, однаково оцінювати норми прибутку і ризик окремих активів, а також якщо всі вони сформулюють оптимальні, відповідно до теорії Марковіца, портфелі акцій виходячи з індивідуальної схильності до ризику?». Головним досягненням МОКА є встановлення співвідношення між очікуваною нормою прибутку і ступенем ризику портфеля або активу для рівноважного ринку. Особливістю даної моделі було те, що вона враховувала тільки частину ризику, що мав систематичний характер. Як і в моделі Шарпа він позначався коефіцієнтом «бета». Несистематичний же ризик зменшується шляхом вибору портфеля з оптимальною структурою.

З середини 70-х років теорія МОКА неодноразово піддавалася критиці. Тоді ж Стів Росс [15, с.217] запропонував альтернативну модель оцінки капітальних активів, яка отримала назву «арбітражна модель» (або АРМ - від англ. Arbitrage Pricing Model). Однак при виборі стратегії довгострокового інвестування наразі більше використовується модель оцінки капітальних активів МОКА. Тому зважаючи на сучасний розвиток економіки дана модель є основною та найвпливовішою теорією інвестування.

Як бачимо, в довоєнні роки здебільшого використовувалися засоби фінансової математики, спираючись на елементарну алгебру та початку математичного аналізу, а портфельна теорія Марковіца-Тобіна-Шарпа використовувала лише елементарні теоретико-імовірнісні і оптимізаційні методи. Та вже в 70-80-ті роки стало необхідним поглиблення математичних засобів фінансового аналізу, в тому числі дуже тонких і складних моделей і методів теорії випадкових процесів і оптимального управління.

Розмаїття форм і видів інвестицій потребує застосування спеціальних методів управління ними. Проте, окремі групи інвестицій мають спільні ознаки, що дозволяє застосовувати стосовно них однакові підходи до управління (табл. 1.1).

Класифікація та характеристика інвестицій

Ознака	Різновиди інвестицій	Характеристика
За періодом інвестування	Короткострокові інвестиції	Вкладення капіталу на період до одного року.
	Довгострокові інвестиції	Вкладення капіталу на період більший одного року; як правило, капітальні вкладення у відтворення основних засобів.
За рівнем інвестиційного ризику	Безризикові інвестиції	Вкладення засобів в об'єкти інвестування, за якими відсутній реальний ризик втрати капіталу або очікуваних доходів і практично гарантовано отримання розрахункової реальної суми інвестиційного прибутку.
	Низькоризикові інвестиції	Вкладення капіталу в об'єкти інвестування, ризик за якими значно нижчий середньоринкового.
	Середньоризикові інвестиції	Рівень ризику об'єктів інвестування відповідає середньоринковому.
	Високоризикові інвестиції	Рівень ризику за об'єктами інвестування перевищує середньоринковий.
	Спекулятивні інвестиції	Вкладення капіталу в найбільш ризикові інвестиційні проекти або інструменти інвестування, за якими очікується найвищий рівень інвестиційного доходу.
	За формами власності інвестиційного капіталу	Приватні інвестиції
Державні інвестиції		Вкладення капіталу державних підприємств та засобів державного бюджету різних рівнів і державних позабюджетних фондів.

Ознака	Різновиди інвестицій	Характеристика
За об'єктами вкладення капіталу	Реальні інвестиції	Вкладення капіталу у відновлення основних засобів, в інноваційні нематеріальні активи, у приріст запасів ТМЦ та в інші об'єкти інвестування, пов'язані зі здійсненням операційної діяльності підприємства або поліпшенням умов праці та побуту персоналу.
	Фінансові інвестиції	Господарські операції з придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів.
За регіональною приналежністю інвесторів	Національні або внутрішні інвестиції	Вкладення капіталу резидентами (юридичними або фізичними особами) даної країни в об'єкти (інструменти) інвестування на її території.
	Іноземні інвестиції	Вкладення капіталу нерезидентами (юридичними або фізичними особами) в об'єкти (інструменти) інвестування даної країни.
За видом ефекту	Економічні інвестиції	Капітальні вкладення, метою яких є отримання інвестиційних прибутків та економічного ефекту.
	Соціальні інвестиції	Капітальні вкладення, метою яких є вирішення певної соціальної проблеми та отримання соціального ефекту.
	Екологічні інвестиції	Капітальні вкладення, метою яких є вирішення певної екологічної проблеми та отримання екологічного ефекту.

Дана класифікація характеризує найбільш значущі ознаки інвестування. Однак в разі необхідності вона може бути розширена. Зростання обсягу чистих інвестицій призводить до збільшення прибутків.

При цьому темпи зростання суми прибутку значно перевищують темпи зростання обсягу чистих інвестицій.

Процес здійснення інвестицій є інвестиційною діяльністю підприємства, що належить до складових фінансового менеджменту. Інвестиційна діяльність характеризує процес обґрунтування і реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, направлених на розширення економічного потенціалу підприємства.

Інвестиційна діяльність підприємства характеризується такими основними особливостями: [6, с. 308]

- є головною формою реалізації його економічної стратегії;
- є головним індикатором темпів його економічного розвитку;
- має підлеглий характер відносно завдань до розвитку його операційної діяльності;
- має суттєву нерівномірність обсягів здійснення за окремими періодами;
- за формами і методами здійснення мало залежить від його галузевої належності;
- супроводжується специфічними видами ризиків, що об'єднуються поняттям «інвестиційний ризик»;
- формує доходи від її здійснення з суттєвим «лагом запізнення».

Інвестиційна діяльність підприємства є процесом пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за вибраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації.

Принципи здійснення інвестиційної діяльності [36, с. 10]:

- перехід до «активної політики (не обмежуватися принципом «дайте ваші пропозиції», а активно «зверху» формулювати проблеми і вимоги до результатів, а також впливати на формулювання пропозицій до проектів);

- планування розподілу фінансових ресурсів між структурними підрозділами, на базі аналізу ефективності;
- контроль результатів проектів і витрат на них;
- поетапне створення цілісної наскрізної системи, комплексу алгоритмів формування й реалізації інвестиційної політики підприємства.

Українське законодавство визначає інвестиційну діяльність як послідовну сукупність дій суб'єктів інвестиційної діяльності щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку. З точки зору системного підходу інвестиційна діяльність як система має суб'єкт управління (інвестор або учасник), об'єкт управління (інвестиції), а також мікро – і макросередовище (інвестиційний клімат), у якому здійснюється інвестиційна діяльність.

У сучасних умовах управління інвестиційною діяльністю вважається найважливішим елементом загальної системи управління.

Виділяють кілька рівнів управління інвестиційною діяльністю: державне регулювання інвестиційної діяльності, регіональне управління інвестиційною діяльністю, управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Управління на макроекономічному рівні, тобто державне регулювання та регіональне управління інвестиційною діяльністю, спрямоване, в першу чергу, на створення сприятливих умов для здійснення інвестиційної діяльності різних суб'єктів на певній території (держава, регіон).

Управління інвестиційною діяльністю на мікроекономічному рівні спрямоване на підвищення ефективності інвестиційної діяльності окремого господарюючого суб'єкта. В той же час ефективність цієї діяльності безпосередньо залежить від сприятливості зовнішніх умов її здійснення, тобто від ефективності макроекономічного регулювання інвестиційної діяльності. В процесі інвестиційної діяльності вирішується ряд завдань, пов'язаних з різними аспектами інвестування підприємства. До цих завдань відносяться: розробка інвестиційної стратегії підприємства, вибір форм та

об'єктів інвестування, пошук джерел фінансування відповідних об'єктів, вибір інвесторів та учасників інвестиційного процесу, розробка, аналіз та оцінювання конкретних інвестиційних проектів, контроль результатів здійснення інвестиційної діяльності. Прийняття ефективних управлінських рішень в інвестиційній сфері є запорукою ефективності окремих інвестиційних операцій, а також інвестиційної діяльності підприємства в цілому [61, с.114].

Управління інвестиційною діяльністю підприємства – це комплекс методів розробки й реалізації управлінських рішень, пов'язаних із здійсненням інвестиційної діяльності підприємства.

Метою управління інвестиційною діяльністю підприємства є забезпечення ефективності інвестиційної діяльності підприємства як в короткостроковому так і в довгостроковому періоді.

Завданнями управління інвестиційною діяльністю підприємства є:

- оптимізація інвестиційних потреб і можливостей підприємства;
- максимізація інвестиційного прибутку підприємства у поточному періоді та в перспективі;
- мінімізація інвестиційного ризику підприємства і в поточному періоді і в перспективі;
- оптимізація ліквідності інвестицій підприємства;
- забезпечення стійкого фінансового стану підприємства у процесі здійснення інвестиційної діяльності,
- пошук та реалізація напрямів вдосконалювання інвестиційних процесів на підприємстві [58, с.124].

Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві має певні особливості. По-перше, дана система управління має тісний взаємозв'язок із загальною системою управління на підприємстві. Це обумовлено тим, що управлінські рішення у сфері інвестицій завжди прямо чи побічно взаємозалежні із іншими видами діяльності підприємства (з виробничою, фінансовою, постачальницькою, збутовою діяльністю). Тому потрібна

вимога до системи управління інвестиційною діяльністю – взаємозв'язок із загальною системою управління на підприємстві. В той же час всі управлінські рішення у сфері інвестицій повинні бути направлені на досягнення стратегічних цілей діяльності підприємства.

По-друге, управління інвестиційною діяльністю підприємства має комплексний та динамічний характер. Управлінські рішення в інвестиційній сфері повинні бути взаємозалежні між собою та не суперечити одне одному.

Саме цей взаємозв'язок забезпечує комплексність і ефективність управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. Високий динамізм внутрішніх інвестиційних процесів на підприємстві та зовнішніх умов здійснення інвестиційної діяльності потребує, щоб і управлінські рішення в цій сфері були динамічними для того, щоб можна було своєчасно та чітко відреагувати на зміну тих або інших параметрів інвестиційної діяльності [61,с.3].

Управління інвестиційною діяльністю – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій, тобто воно здійснюється на основі: інвестування недержавним коштом, державного інвестування, іноземного інвестування, спільного інвестування.

Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства складається із таких основних етапів:

- 1) визначення інвестиційних потреб підприємства на конкретному етапі його розвитку;
- 2) пошук альтернативних форм (проектів) та шляхів реалізації окремих інвестиційних потреб підприємства;
- 3) оцінювання інвестиційної привабливості окремих напрямів інвестиційної діяльності;
- 4) прийняття відповідних інвестиційних рішень щодо формування інвестиційної програми підприємства;
- 5) організація реалізації прийнятих інвестиційних рішень;
- 6) контроль за процесом реалізації прийнятих інвестиційних рішень;

7) постінвестиційний моніторинг ефективності окремих інвестиційних рішень, а також при необхідності коригування інвестиційної програми [6,с.9].

Вагоме місце в системі управління інвестиційною діяльністю підприємства належить контролю, основними принципами побудови якого є:

- направленість на реалізацію інвестиційної стратегії;
- орієнтованість на стандарти;
- відповідність методів контролю методам аналізу та планування;
- гнучкість та простота побудови;
- економічність передбачає рівність обсягів видатків щодо розміру ефекту, який може бути досягнутий в процесі його здійснення.

Моніторинг інвестиційних проектів – це механізм проведення постійного нагляду та контролю за процесом освоєння інвестицій, що посідає значне місце у процесі управління інвестиційною діяльністю. Загальний моніторинг проекту здійснює інвестор (замовник) або від їх імені дирекція підприємства, що будується. [6, с.12].

Ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства забезпечується реалізацією основних принципів (рис. 1.1.)

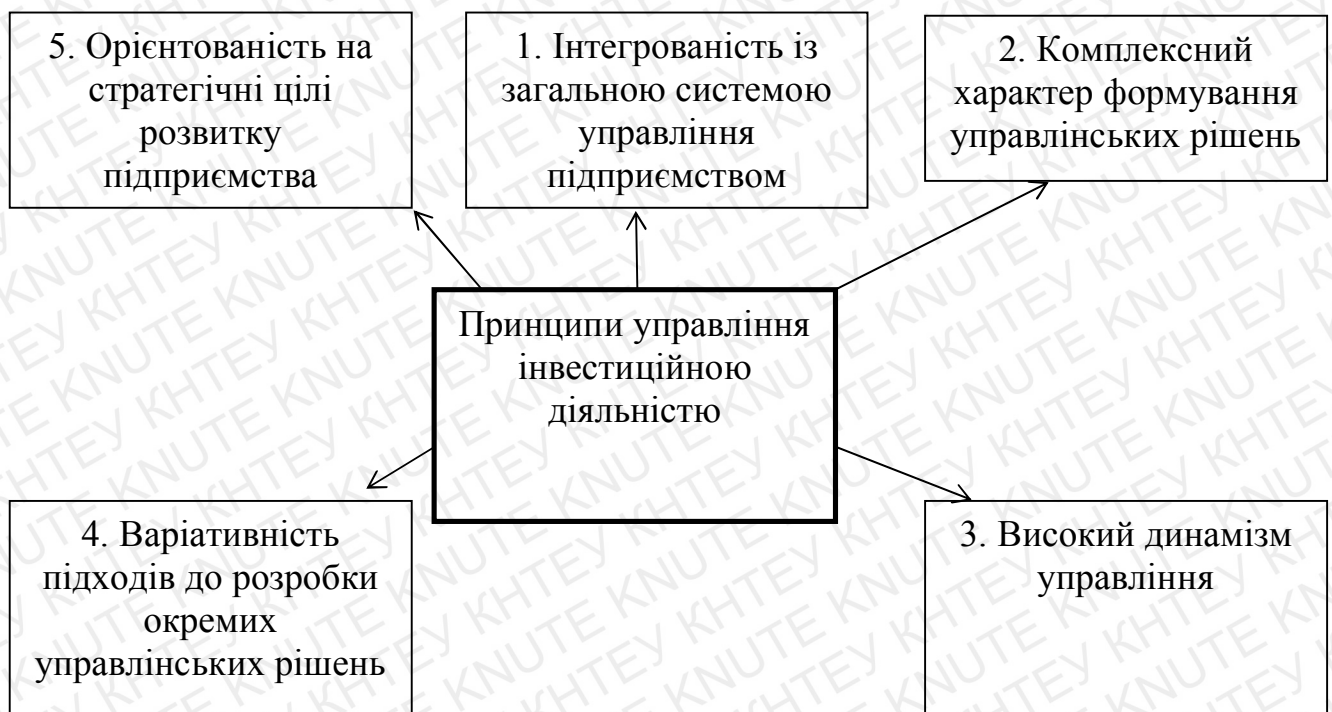

Рис. 1.1. Основні принципи управління інвестиційною діяльністю підприємства

В умовах нестабільної економіки основні задачі в процесі управління інвестиційною діяльністю підприємства полягають у наступному: пошук інвестиційних ресурсів, які необхідні для розвитку підприємства і здійснення серйозних інвестиційних проектів, використання наявного на підприємстві потенціалу інвестиційних ресурсів, інвестування проектів, що дають найбільшу віддачу з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку економіки країни [9, с.87].

Таким чином, під інвестиціями слід розуміти господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно. Українське законодавство визначає інвестиційну діяльність як послідовну сукупність дій суб'єктів інвестиційної діяльності щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку.

1.2 Ефективність управління інвестиційною діяльністю: економічна природа, механізм формування, показники виміру

Ефективна діяльність будь-якого підприємства не можлива без впорядкованої та налагодженої системи управління. Саме завдяки ефективному управлінню інвестиційною діяльністю підприємство є стабільним та ліквідним, тобто має змогу отримувати прибуток, при цьому покриваючи усі свої видатки.

Ефективністю інвестиційної діяльності є зіставлення результату інвестиційної діяльності до витрат на його одержання.

Проблема ефективності управління інвестиційною діяльністю – одна з найактуальніших у період інтегрування української економіки у міжнародний ринок. Її вирішення повинне здійснюватися шляхом вивчення, аналізу та творчого осмислення як наявної в країні законодавчої бази, так і світового досвіду в інвестиційній сфері.

Під ефективністю управління інвестиційною діяльністю розуміють спільну дію менеджерів підприємства щодо досягнення максимального ефекту від витрачених ресурсів.

Процес управління інвестиційною діяльністю підприємства базується на певному механізмі.

Механізм інвестиційного менеджменту на підприємстві – це система основних елементів, які регулюють процес розробки та реалізації інвестиційних рішень. Ефективний механізм інвестиційного менеджменту дозволяє у повному обсязі реалізовувати цілі та завдання, що стоять перед ним, а також сприяє результативному здійсненню функцій управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Структура механізму інвестиційного менеджменту складається із таких елементів:

1. Ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства, що проявляється через елементи інвестиційного ринку. Попит і пропозиція на ринку формують рівень цін та кон'юнктуру окремих інвестиційних товарів та котирування фінансових інструментів, визначають ефективність використання окремих інструментів інвестування, та виявляють середню норму дохідності інвестицій, середньоринковий рівень інвестиційного ризику.

2. Державне нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності підприємства, яке зумовлюється складністю та багатосторонністю його інвестиційної діяльності. Державне регулювання здійснюється в усіх країнах з розвинутою ринковою економікою.

3. Внутрішній механізм регулювання деяких окремих аспектів інвестиційної діяльності підприємства виражається через встановлення в статуті підприємства відповідних вимог, розроблення інвестиційної стратегії, у розрізі основних напрямків інвестування – розроблення цільової політики, а також прийняття спеціальних внутрішніх нормативів та вимог.

4. Використання системи конкретних методів управління інвестиційною діяльністю підприємства при здійсненні аналізу, плануванні та контролю такої діяльності [29, с.359-360].

Формування системи управління інвестиціями на підприємствах здійснюється виходячи з чіткого розуміння структури і змісту інвестиційної діяльності, яка в узагальненому вигляді включає три ітерації: акумулювання коштів для інвестування; вкладення інвестиційних ресурсів в об'єкти інвестування і забезпечення ефективності реалізації інвестицій [1, с.138].

Система управління інвестиційної діяльності, представляючи собою форму інституційного регулювання відносин між суб'єктом і об'єктом управління, повинна забезпечувати розв'язання деяких завдань.

Перше завдання, що пов'язано з організацією інвестиційної діяльності на підприємстві, полягає у формуванні інвестиційної програми, яка включає набір об'єктів інвестування, пов'язаних із послідовним і комплексним розвитком підприємства відповідно до обраної стратегії.

Затверджена програма доводиться до відома відповідним службам в розрізі напрямів, джерел і форм фінансування інвестицій і показників ефективності. Особливе значення в ході реалізації процесу формування вищеназаної програми належить розрахунку потреби в інвестиційних ресурсах, виявлення і вибору їх джерел.

Наступне завдання полягає в досягненні в процесі інвестиційної діяльності максимальної ефективності інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства в цілому за умов імовірності виникнення ризику. Важливо оптимізувати цілі відносно величини ефекту від реалізації проектів і рівня ризику. Як правило, проекти з більшою рентабельністю є більш ризикованими. Це означає, що, з одного боку, необхідно реалізувати потенціал методів мінімізації інвестиційних ризиків (диверсифікації проектів, страхування тощо); з іншого боку – розглянути можливість реінвестування капіталу, забезпечивши бажаний рівень ліквідності інвестицій [5, с.11].

Система управління інвестиційною діяльністю буде функціонувати ефективно лише тоді, коли буде чітка організація процесу управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Під організацією управління інвестиційною діяльністю підприємства розуміють взаємозалежну сукупність внутрішніх структурних служб та підрозділів, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень за окремими аспектами його інвестиційної діяльності, а також несуть відповідальність за результати цих рішень.

Організаційна структура залежить, в першу чергу, від розміру підприємства та масштабів інвестиційної діяльності, інших чинників.

Елементами такої структури є окремі менеджери, служби, відділи та інші організаційні підрозділи керівного складу.

Ефективність управління інвестиційною діяльністю досягатиметься за рахунок покращення інвестиційної діяльності в основних її частинах, а саме: організаційна та інформаційна забезпеченість, планування, контроль, моніторинг інвестиційних проектів, проведення фінансово-економічних розрахунків, оцінка ефективності.

До складу організаційного забезпечення входить певна сукупність структурних підрозділів підприємства, яка забезпечує розробку та прийняття рішень щодо управління інвестиційною діяльністю і несе за них повну відповідальність.

Інформаційна система управління інвестиціями може бути представлена у вигляді інформаційних показників, які необхідні для проведення аналізу, а також прийняття управлінських рішень.

Планування інвестиційної діяльності підприємства починається після того, коли визначають чи необхідно вкладати кошти у даний проект, тобто, чи достатній буде позитивний ефект для відшкодування збитків та отримання певного прибутку. Основне завдання планування в інвестиційній діяльності полягає в розробці планів щодо забезпечення розвитку підприємства

необхідними інвестиційними ресурсам, а також підвищенню ефективності цього виду діяльності у майбутньому.

Головні види контролю, що застосовуються при інвестуванні є поточний, оперативний і стратегічний. Значне місце у процесі управління інвестиційною діяльністю займає моніторинг інвестиційних проектів. Є такі види моніторингу як фінансовий, маркетинговий та технічний [7, с.370].

Управління інвестиційною діяльністю передбачає проведення фінансово-економічних розрахунків, які пов'язані із грошовими потоками в різні періоди. Усі фінансово-економічні розрахунки повинні враховувати темп інфляції, яка з певним періодом знецінює вартість грошових коштів, що викликає необхідність реального відображення вартості інвестиційних активів й грошових потоків підприємства, щоб знайти найдешевший проект, тобто найбільш ефективний спосіб здійснення витрат для досягнення поставленої мети.

Необхідна систематизована комплексна робота фінансового відділу підприємства, який повинен складати чіткі схеми надходження та використання інвестицій, що дають змогу визначити вартість складників основних джерел інвестиційних ресурсів [41, С.178].

Дотримання усіх принципів оцінювання ефективності інвестицій дозволяє забезпечити високі темпи розвитку та прибутковості господарської діяльності, економічну обґрунтованість проектів, що в подальшому слугує збалансуванню інтересів даного підприємства та його регіону.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства – це не тільки фінансування поточних інвестиційних потреб підприємства. На даний час все більше керівників надають пріоритетне значення формуванню перспективних напрямів інвестиційної діяльності підприємства, ефективним інструментом якого є стратегічне планування.

У ринковій системі господарювання економічні результати інвестиційного проекту є основним критерієм для прийняття рішення про доцільність його реалізації, а також основною умовою включення його до

складу інвестиційної програми. Економічний ефект є також вагомим критерієм при прийнятті рішень щодо формування складу учасників проекту, визначення терміну його реалізації (моменту ліквідації) тощо. Тому оцінювання економічного ефекту від реалізації інвестиційного проекту є однією з основних складових у системі інвестиційного менеджменту.

Для забезпечення отримання якісних результатів розрахунків потрібно дотримуватись принципів оцінювання економічної ефективності. Одним із основних серед них є принцип багатостадійності процесу оцінювання, що означає проведення перерахунків економічного ефекту по мірі його розроблення й уточнення параметрів.

Досить часто процес оцінювання ефективності проекту здійснюється у два етапи:

- 1) узагальнене оцінювання проекту в цілому, що має на меті визначення доцільності його подальшого розроблення;
- 2) детальне оцінювання ефективності участі в проекті кожного учасника.

Оскільки на першому етапі ще не відомий організаційно-економічний механізм реалізації проекту (у тому числі, схема його фінансування, склад учасників та взаємовідносини з ними), то рішення про доцільність його реалізації можна приймати на основі показників ефективності в цілому. При цьому потрібно враховувати значення як суспільного ефекту, так і комерційного.

На другому етапі оцінювання ефективності проводиться для кожного учасника при певному організаційно-економічному механізмі реалізації проекту. Якщо ефективність буде недостатньою хоча б для одного учасника, то організаційно-економічний механізм корегується.

В залежності від структури грошових потоків, джерел фінансування проектів та їх суспільної значимості застосовують різні показники економічної ефективності, зокрема розрізняють:

- суспільний ефект (співвідношення всіх витрат і наслідків реалізації проекту; вимірюється у тінювих цінах для усіх учасників проекту; враховує вартісні оцінки соціальних й екологічних наслідків проекту, не включаючи трансфертних платежів (у тому числі, позик, податків і т.п.);
- інтегральний економічний ефект (відображає співвідношення виражених у тінювих цінах оцінок усіх витрат і наслідків реалізації проекту для економіки країни (регіону) [44]; може застосовуватись для обґрунтування заходів державного регулювання; основою для його визначення може бути величина приросту чистої продукції [50]);
- бюджетний ефект (відображає співвідношення доходів і витрат державного (регіонального, місцевого) бюджетів, пов'язаних з реалізацією проекту [44, с.12];
- комерційний ефект (ефект участі у проекті) (відображає його результативність для окремого учасника проекту).

Доцільність визначення того чи іншого ефекту залежить від особливостей конкретного проекту. Проте, для будь-якого проекту, що реалізується за участі приватного капіталу, завжди є потреба у розрахунку комерційного ефекту та похідних від нього показників комерційної ефективності.

З метою забезпечення науково-методичних основ організації процесу ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства необхідно обґрунтувати механізм розрахунку наявного рівня ефективності даного процесу. На нашу думку, даний узагальнюючий показник має охоплювати і враховувати фактори, що впливають на продуктивність використання економічних та інвестиційних ресурсів підприємства.

Комплексна кількісна оцінка рівня ефективності інвестиційного процесу підприємства може бути забезпечена таким показником, який враховує вплив всієї сукупності факторів, що формують цей рівень. З метою врахування впливу операційної ефективності, інвестиційної активності та ринкової адаптивності на рівень ефективності інвестиційного процесу

діяльності, який оцінюється за допомогою єдиного інтегрального показника, необхідно використовувати інтегрально-індексний метод.

Таким чином, модель розрахунку критерію, який забезпечує комплексну кількісну оцінку рівня ефективності регулювання інвестиційного процесу, буде мати наступний вигляд:

$$\text{Кінт} = \text{Кое} * \text{Кіа}, \quad (1.1)$$

де Кінт – критерій оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю; Кое – коефіцієнт операційної ефективності; Кіа – коефіцієнт інвестиційної активності.

На нашу думку, найбільш універсальним показником операційної ефективності є відношення виручки від всіх видів діяльності до витрат, які при цьому понесені:

$$\text{Кое} = \Pi / В, \quad (1.2)$$

де Π – прибуток і; $В$ – витрати .

На нашу думку, важливим індикатором інвестиційної активності підприємства є порівняння темпів росту інвестиційних ресурсів та обсягів продукції. Таким чином, ступінь інвестиційної активності підприємства може бути представлена формулою 1.3:

$$\text{Кіа} = \text{Ів} / \text{Іін}, \quad (1.3)$$

де Ів – індекс росту обсягів виробництва сільськогосподарської; Із – індекс росту інвестицій в основний капітал підприємства.

Отже, у інвестиційній діяльності чи не найважливішу роль відіграють інвестори – суб'єкти підприємницької діяльності, які приймають рішення про вкладення капіталу в об'єкти інвестування. За чинним законодавством України всі інвестори незалежно від форм господарювання мають однакові права на здійснення інвестиційної діяльності: самостійно визначають цілі, напрямки, види та обсяги інвестицій; залучають для реалізації їх на договірних засадах будь-яких учасників інвестиційної діяльності.

1.3 Методи оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю, впливу факторів на її рівень

Як вже зазначалось вище, основною метою і мотивацією інвестування є отримання прибутку. Його економічна природа, закономірності створення і розподілу обґрунтовують важливість цього показника як у всій економічній ринковій системі, так і в інвестиційній складовій. Величина прибутку дозволяє встановити ступінь відповідності результатів здійснення інвестиції цілям й інтересам учасників проекту, які вступають в економічні відносини. Сутність прибутку як співвідношення результатів і витрат дозволяє виконувати важливі функції: характеристика узагальнюючого результату, можливостей відтворення, стимулювання. Тому його використовують для формування оцінок рівня економічної ефективності інновацій. Прибуток виступає в якості базового параметру, який свідчить про прийнятність для інвестора розміру перевищення сукупних результатів над витратами [21, с.9].

Показники економічної ефективності є синтетичними. Їх конструкція обумовлюється особистим сприйняттям об'єктивних економічних процесів, результати яких вони відображають. В силу своєї практичної спрямованості показники економічної ефективності повинні бути такими, щоб за їх допомогою було можливим надання кількісної економічної оцінки різним аспектам інвестиційних процесів. Така вимога обумовлена багатогранністю інвестування і різноманіттям економічних мотивів інвесторів. Прагнення до збільшення прибутку може бути реалізовано через максимізацію поточних прибутків чи їх максимізацію в капіталізованій формі, тобто накопиченого на кінець періоду майна. Як наслідок, оцінка ефективності базується на різних показниках. Інвестора може цікавити не тільки обсяг прибутків, а, насамперед, швидкість повернення вкладеного капіталу.

Методика розрахунку окремих показників значно відрізняється за рахунок врахування впливу терміну здійснення платежів на рівень

ефективності інвестиції. Дану класифікацію методів за цією ознакою наведено на рис. 1.2.

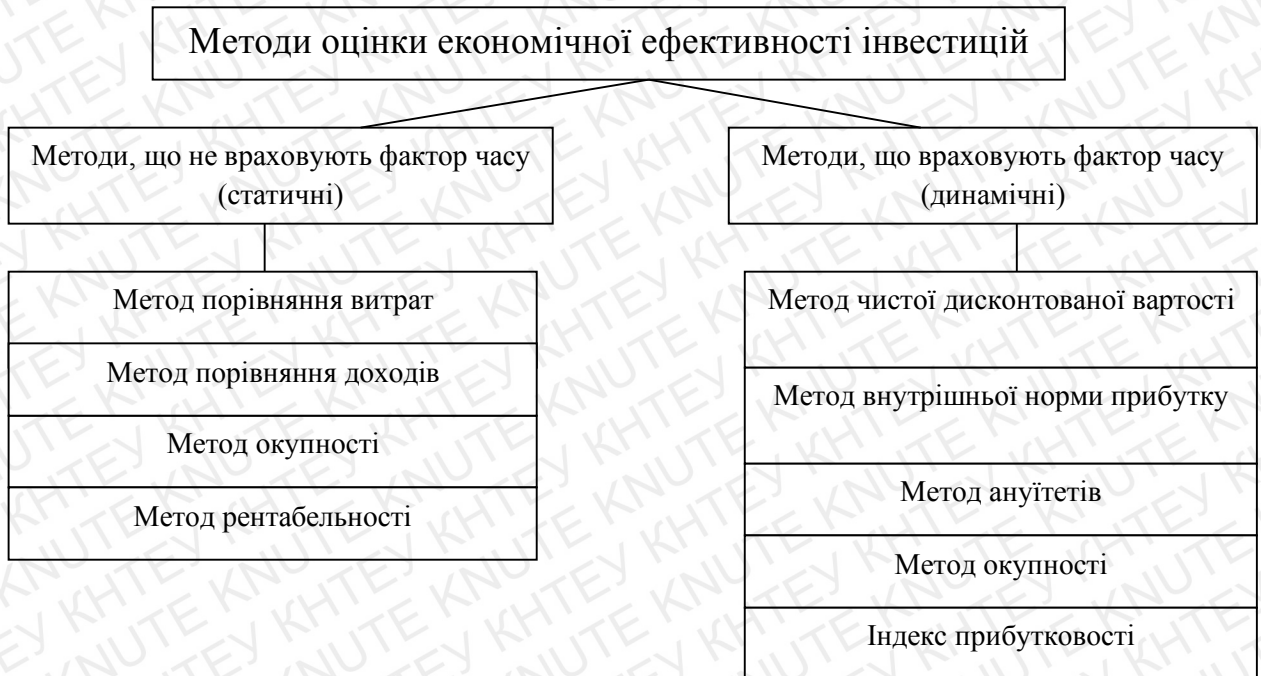

Рис. 1.2. Класифікація методів оцінки ефективності управління інвестиційною діяльністю

Статичні методи не враховують впливу чинника часу на цінність платежів. До цієї групи належать метод порівняння прибутків (чистих доходів), метод порівняння витрат, метод порівняння прибутковості (рентабельності), метод окупності. Однак ці методи найбільш розповсюджені. Вони відображають різні наслідки інвестиційних процесів і мають свої критерії для обґрунтування доцільності капіталовкладення [17, с.181].

І так, для оцінки рівня ефективності роботи підприємства одержуваний результат (валовий доход, прибуток) зіставляється з витратами чи використовуваними ресурсами.

Статичні методи оцінки ефективності інвестиційних процесів формуються на статичному тлумаченні інвестицій. Розподіл витрат і доходів протягом життєвого циклу виводиться з конструкції розрахунків. В основу

покладені середні значення платежів на протязі встановленого планового горизонту. Їх усереднення здійснюється відносно обраного періоду часу. Для наочності побудови життєвого циклу частіше усього використовується період – один рік. Тому аналізована ситуація представляється як нерухома, і розрахункові елементи встановлюють відповідно до обраного відрізка часу [40, с.132].

Результати оцінок, надані методами порівняння прибутку, витрат і рентабельності, є одноперіодними. Через те, що вони обмежені обраним періодом, найчастіше одним роком, стає неможливим побачити їх динаміку зміни. Тільки метод окупності вважається багатоперіодним, бо відображає часовий результат процесу компенсації, який може охоплювати різні терміни. Обмеженість розрахунків одним періодом не показує динаміку платежів, яка суттєво впливає на реалізацію інтересів інвестора. В той же час витрати та доходи розподіляються на протязі життєвого циклу нерівномірно. Після великого відтоку коштів, пов'язаних з інвестуванням, як правило, мають місце порівняно невеликі доходи від реалізації продукції чи послуг. На наступних етапах доходи як правило збільшуються, але залишаються переважно непостійними: зростають, зменшуються або змінюються нерівномірно. Обмеження одним періодом не дозволить врахувати цю динаміку. Складно сказати, який з відрізків часу є репрезентативним. Це обумовлює використання усередненої характеристики, яка зрівнює результат незалежно від тенденції. В той же час інвестору не байдужа тенденція зміни доходів [49, с.148].

Тому друга група методів оцінки є більш точною та ефективною. Це динамічні методи оцінки економічної ефективності інвестицій. В їх основу покладено динамічний підхід, який суттєво знижує недоліки статичних методів. Це забезпечується за допомогою врахування фактору часу на цінність платежів. Інвестиція характеризується через платіжні ряди надходжень і виплат, які очікуються протягом аналізованого періоду. При цьому для спрощення виходять із того, що всі платежі здійснюються

наприкінці (схема постнумерандо) або на початку (схема пренумерандо) певного відрізка часу, частіше за все року. Часові розбіжності елементів чисельного ряду при використанні динамічних методів враховуються нарахуванням процентів. Так сума, вкладена в пункті t збільшується в пункті $t + 1$ на величину нарахування процентів, а в пункті $t - 1$ зменшується на величину витягу процентів. Таким чином, через нарахувань процентів забезпечується різне сприйняття платежів, що мали місце у різні періоди часу, і відображає часову перевагу більш ранніх періодів. Проте при цьому збільшується інформаційний попит, тому що при статичному розгляданні використовується інформація тільки одного періоду [16, с.18].

Дана група включає в себе такі методи:

- метод чистої дисконтованої вартості – дозволяє визначити узагальнюючий підсумок платежів на початку планового горизонту;
- метод внутрішньої ренти – характеризує дохідність інвестиції;
- метод ануїтетів – характеризує підсумки доходів і витрат у середньому за один часовий період;
- метод окупності – враховує часову структуру платежів;
- метод кінцевої вартості капіталу – визначає узагальнюючий підсумок платежів в кінці планового горизонту та використовується переважно мірі для побудови фінансового плану інвестиції.

Тому, дані показники відображають різні аспекти інвестиційного процесу.

Орієнтування динамічних методів на врахування фактору часу може призвести до рішень, неідентичних статичним. Різниця посилюється також неоднаковими підходами до врахування плати за придбання інвестиційного об'єкта. В динамічних методах вони розглядаються як конкретні платежі на початку інвестиційного періоду. У статичних методах ці витрати відображаються в якості фіксованих амортизаційних відрахувань, які компенсують вартість інвестиційного об'єкту [14, с.17].

На сьогоднішній день найбільш часто використовуваними є наступні показники оцінки ефективності інвестицій: показники критеріїв оцінки ефекту інвестиційної діяльності підприємства: чистого приведенного доходу (Net Present Value – NPV), ефективності інвестицій: внутрішньої норми доходності (Internal rate of return – IRR); періоду окупності інвестиції (Payback Period – PP), індексу доходності інвестиції (PI – Profitability Index),

Оцінка ефективності інвестицій здійснюється за допомогою таких критеріїв: чистий приведений дохід (Net Present Value – NPV); внутрішня норма доходності (Internal rate of return – IRR); період окупності інвестиції (Payback Period – PP), індекс доходності (рентабельності) інвестиції (PI – Profitability Index) [3, с.32].

Чистий приведений дохід – це різниця між приведеною вартістю грошового потоку за період експлуатації інвестиційного проекту (через дисконтування) та сумою інвестованих у його реалізацію коштів. NPV характеризує абсолютний ефект інвестиційної діяльності та розраховується за формулою:

$$NPV = \sum_{k=1}^{n_1} \frac{F_k}{(1+j)^k} - \sum_{k=1}^{n_2} \frac{C_k}{(1+j)^k} \quad (1.4)$$

де $C_k, k=1,2,\dots,n_1$ – інвестиції, які будуть генерувати доходи в розмірі $F_k, k=1,2,\dots,n_2$, j – коефіцієнт дисконтування.

Даний показник NPV показує прогнозну оцінку зміни економічного потенціалу підприємства у випадку прийняття того чи іншого інвестиційного проекту. Оцінка робиться на момент закінчення проекту, але з врахуванням поточного моменту, тобто початку проекту. Критерій простий у розрахунках, має важливу властивість адитивності у просторово-часовому аспекті, тобто NPV різних проектів можна додавати для знаходження загального ефекту під час оцінювання портфелю інвестиційних проектів. Недоліком даного критерію є те, що він як абсолютний показник, не дає інформації про резерв безпеки проекту, тобто не відповідає на питання, наскільки велика небезпека,

що проект, який вважався прибутковим, раптом стане збитковим через помилки у прогнозних оцінках доходів і/або вартості капіталу.

Проект приймається, якщо $NPV > 0$, якщо ж $NPV < 0$, то проект повинний бути відхилений. При $NPV = 0$, то проект неприбутковий, але й не збитковий, проте можливо обсяги виробництва зростуть, тоді підприємство збільшиться в масштабах.

При розрахунку NPV використовується постійна ставка дисконтування. В деяких випадках використовуються індивідуальні за роками коефіцієнти дисконтування. Це відбувається коли очікується зміна облікових ставок, внаслідок інфляції тощо.

Внутрішня норма доходності – це дисконтна ставка, за якою чистий приведений дохід у процесі інвестування буде приведено до нуля, тобто:

$$IRR = j, \text{ при якій } NPV = 0. \quad (1.5)$$

Величина внутрішньої норми доходності приблизно може бути отримана з формули

$$IRR = j_1 + \frac{f(j_1)}{f(j_1) - f(j_2)} \cdot (j_2 - j_1), \quad (1.6)$$

де j_1 – значення коефіцієнта дисконтування, за якого $f(j_1) > 0$ ($f(j_1) < 0$); j_2 – значення коефіцієнта дисконтування, за якого $f(j_2) < 0$ ($f(j_2) > 0$); $j_1 < j_2$, тобто вибираються два значення коефіцієнта дисконтування $j_1 < j_2$ таким чином, щоб в інтервалі (j_1, j_2) функція $NPV = f(j)$ змінювала своє значення з «+» на «-» або з «-» на «+».

IRR характеризує ефективність використання інвестицій. IRR – це мінімальна процентна ставка, нижче за яку величина відносного доходу не є прийнятною для даного підприємства.

Економічний зміст критерію IRR такий: він показує максимальний рівень витрат, який може бути асоційований із даним проектом. Проект рекомендується прийняти, якщо IRR більше вартості джерела фінансування.

Якщо значення IRR двох альтернативних проектів більше від вартості залучених для їх реалізації джерел коштів, то вибір кращого з них за критерієм IRR неможливий. Цей критерій не є адитивним, не враховує суттєвостей величини елементів грошового потоку i , крім того, для неординарних грошових потоків IRR може мати декілька значень. Неординарним називається такий потік, коли притоки коштів чергуються в будь-якій послідовності з їх відтоками, на відміну від ординарного потоку, якщо він складається з вихідної інвестиції, зробленої одночасно або протягом кількох послідовних базових періодів. Різновидом показника IRR є модифікована внутрішня норма доходності ($MIRR$) інвестиційного проекту. Цей показник усуває недоліки IRR . $MIRR$ – це ставка доходу, за якою кінцева вартість чистих грошових потоків проекту дорівнює поточній вартості інвестиційних витрат.

Отже, якщо ринкова норма доходу $r = j$, то інвестиції безризикові, якщо $j > r$, то інвестиції збиткові, при $j < r$ інвестиції ефективні.

Внутрішня норма доходності (IRR) визначається на основі розв'язання рівняння $NPV = 0$ відносно j ітеративним методом.

Охарактеризовані класичні методи оцінки інвестицій передбачають відомими майбутні доходи, час надходження, які в умовах коливання цін, попиту на продукцію можуть бути оцінені приблизно. Вибір процентної ставки для дисконтування також робить свій внесок у невизначеність результату оцінки показників ефективності внаслідок зміни кон'юнктури ринку.

Підприємства для підвищення ефективності інвестицій звертаються до аналізу чуттєвості (*sensitivity analysis*), математичної статистики, економіко-математичного моделювання. Економіко-математична модель охоплює два процеси: інвестиції ($C_k, k = 1, 2, \dots, n_1$) та віддачу від них ($F_k, k = 1, 2, \dots, n_2$), які можуть бути послідовними або в деякій частині співпадати у часі та, які залежать від зовнішніх умов (зокрема, цін), виробничих параметрів (обсягу виробництва, собівартості продукції тощо). Аналіз чуттєвості полягає у

отриманні оцінок ефекту та ефективності для широкого діапазону можливих умов, і виявленні більш важливих (чуттєвих) вхідних параметрів моделі, а також виявленні закономірностей динаміки результатів залежно від змін прогнозованих параметрів.

Індекс доходності (рентабельності) інвестиції (англ. Profitability Index, PI) – це відношення суми грошових потоків у теперішній вартості та суми інвестованих коштів, які спрямовуються на реалізацію інвестиційного проекту.

Індекс доходності розраховується за формулою:

$$PI = \sum_{k=1}^n \frac{F_k}{(1+j)^k} : IC, \quad (1.7)$$

де IC – розмір інвестиції; $F_k, k = 1, 2, \dots, n_2$ – чисті доходи.

Критерій PI характеризує величину доходу на одиницю витрат. Проект рекомендується прийняти, якщо $PI > 1$. Критерій PI переважний під час комплектування портфеля інвестиційних проектів у випадку обмеження за обсягом джерел фінансування. Незалежні проекти упорядковуються за зменшенням PI ; у портфель послідовно включаються проекти з найбільшими значеннями PI . Отриманий портфель буде оптимальним з позиції максимізації сукупного NPV .

Період окупності (PP), якщо дохід розподілений за роками рівномірно, розраховується діленням витрат на величину річного доходу, зумовленого цими витратами, за формулою:

$$PP = \frac{IC}{F}, \quad (1.8)$$

де IC – розмір інвестиції; F – щорічний чистий дохід.

Період окупності – це тривалість часу, протягом якого недисконтовані прогнозовані надходження коштів перевищать недисконтовану суму інвестицій, тобто кількість років, необхідних для відшкодування стартових інвестицій. За кордоном цей показник використовують в основному малі фірми.

Якщо прибуток розподілений нерівномірно, то період окупності інвестиції розраховується прямим підрахунком кількості років, протягом яких інвестиція буде погашена кумулятивним доходом, за формулою

$$PP = \min n, \text{ при якому } \sum_{k=1}^n F_k \geq IC, \quad (1.9)$$

де F_k – дохід в періоді k , в разі якщо $k=1,2,\dots,n$; IC – розмір інвестиції.

Критерій PP для нерівномірного розподілу прибутку показує кількість періодів, за які інвестиції будуть повністю відшкодовані за рахунок генерованих проектом потоків коштів. Якщо таке відшкодування має місце, то проект приймається. Так як, даний критерій PP розраховується за недисконтованим потоком надходжень, він не враховує при розрахунку фактор часу. Крім того, даний критерій:

- не враховує впливу доходів останніх періодів, які виходять за межі строку окупності;
- не відрізняє проекти з однаковою сумою кумулятивних доходів, але різним розподілом їх по роках;

Критерій PP не є адитивним, однак, на відміну від інших критеріїв PP , дає змогу давати оцінки щодо ліквідності та ризику проекту. Більш ліквідним визнається проект, який швидше окупується.

Щоб врахувати час користуються критерієм дисконтованого періоду окупності інвестиції (англ. Discounted Payback Period, DPP). При його розрахунку враховуються притоки коштів, дисконтованих за середньозваженою вартістю капіталу, яка властива даному підприємству.

DPP розраховують за формулою

$$DPP = \min n, \text{ при якому } \sum_{k=1}^n \frac{F_k}{(1+j)^k} \geq \sum_{k=1}^l IC_k, \quad (1.10)$$

де F_k – дохід в періоді k , в разі якщо $k=1,2,\dots,n$; IC_k – інвестиційні витрати у періоді k , в разі якщо $k=1,2,\dots,n$; l – тривалість процесу інвестицій; n – тривалість періоду віддачі від інвестицій.

Дисконтований період окупності показує необхідний час для повної компенсації інвестицій дисконтованими доходами. Даний показник характеризується з теоретичної сторони.

Підводячи підсумок всьому вищесказаному, можна зробити наступні висновки. Під інвестиціями слід розуміти господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно. Українське законодавство визначає інвестиційну діяльність як послідовну сукупність дій суб'єктів інвестиційної діяльності щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку.

Процес управління інвестиційною діяльністю та забезпечення її ефективності залежить від:

- поєднання централізованого і децентралізованого управління;
- наукової обґрунтованості аналітичного забезпечення управління інвестиційною діяльністю;
- розробка цілей і завдань для вдосконалення організації аналітичного забезпечення методичного апарату управління інвестиційною діяльністю;
- вдосконалення управління інвестиційною діяльністю;
- взаємодія і розумна регламентація;
- постійне та незмінне аналітичне забезпечення й інформаційної достатності управління інвестиційною діяльністю;
- відповідність характеру роботи потенційним можливостям та спроможностям виконавця;
- безперервність підвищення кваліфікації менеджерів по управлінню інвестиційною діяльністю.

РОЗДІЛ 2.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ «АББ ЛТД»

2.1 Аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства «АББ Лтд»

ТОВ «АББ Лтд» є офіційним дистриб'ютором провідної міжнародної компанії «АББ».

Основні напрями діяльності компанії:

- оптова торгівля іншими машинами та устаткуванням;
- інші види оптової торгівлі.

Продукція ТОВ «АББ Лтд»:

- устаткування для електроенергетики;
- системи для електроенергетики;
- устаткування для автоматизації;
- технології автоматизації процесів;
- промислові роботи;
- програмне забезпечення;
- контролери;
- функціональне устаткування;
- спеціалізовані галузеві вирішення;
- силове обладнання.

Замовниками є підприємства різних галузей промисловості, зокрема машинобудівні, нафтохімічні, виробничі, металургійні, гірничо-видобувні підприємства, оператори енергомереж.

Обсяги реалізації продукції АББ складає понад 1 млн. одиниць обладнання на добу.

Бренд АББ з'явився в 1988 році, але історія компанії налічує понад 120 років. Важливою складовою комерційного успіху АББ впродовж цього була постійна сфокусованість на науково-дослідній роботі. Зараз компанія має сім дослідницьких центрів по всьому світу, інвестиції в діяльність яких не припиняються навіть в періоди складних ситуацій на ринку.

Результатом такого підходу став цілий перелік важливих інновацій. Багато технологій, які кардинально впливають на життя сучасного суспільства, від високовольтної передачі постійного струму до революційних рушійних систем суден, були розроблені або впроваджені компанією АББ. Зараз компанія займає стійкі позиції найбільшого в світі постачальника систем для передачі й розподілу електроенергії, промислових моторів та електроприводів, а також систем розподіленої автоматизації промислових виробництв.

Загальну характеристику підприємства ТОВ «АББ Лтд» наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про компанію ТОВ «АББ Лтд»

Ознаки	Характеристика 01.01.18
1 Назва компанії	ТОВ «АББ Лтд»
2 Місце знаходження (юридична адреса)	м. Київ, вул. Миколи Грінченка 2/1 пов. 6
3 Дата створення	1992 р.
4 Форма власності	Приватна
5 Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
6 Основна сфера діяльності	Оптова торгівля машинами та устаткуванням
7 Величина активів, тис. грн.	354790 тис. грн.
7.1 у т.ч. частка необоротних активів (%)	10,56%
7.2 частка оборотних активів (%)	89,44%

Продовження табл. 2.1

Ознаки	Характеристика
8 Чисельність персоналу	110
9 Тип організаційної структури	Функціональна

Для визначення динамічності та інтенсивності розвитку підприємства проведемо аналіз окремих техніко-економічних показників його діяльності, представимо їх у табл. 2.2.

Інформаційною базою дослідження є матеріали фінансової звітності за три останні звітні періоди. Показники балансу приведені на кінець кожного звітного періоду.

Таблиця 2.2

Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «АББ Лтд»

Показники	Роки		
	2015	2016	2017
Необоротні активи, тис. грн.	28684	24543	37470
Вартість основних фондів, тис. грн.	19214	15128	25317
Оборотні активи, тис. грн.	344895	312403	317320
Обсяг реалізації (за собівартістю продукції), тис. грн.	284362	421625	461025
Обсяги реалізації та надання послуг (чистий дохід), тис. грн.	405349	576723	605425
Середньоспискова чисельність робітників, чол.	161	103	110
Продуктивність праці, тис. грн.	1766,22	4093,45	4191,14
Фондомісткість, грн.	0,07	0,04	0,05
Фондовіддача, грн.	14,80	27,87	18,21
Чистий прибуток від основної діяльності, тис. грн., усього, в т.ч.:	28621	557	18245
– на 1 грн. виробничих основних засобів, грн.;	1,49	0,04	0,72
– на 1 грн. виробничих затрат, грн.	0,10	0,001	0,04

Проведені розрахунки техніко-економічних показників діяльності ТОВ «АББ Лтд» свідчать про те, що обсяги реалізації продукції та послуг у 2017 році зросли майже у 1,5 рази порівняно з 2015 роком, відповідно обсяги їх собівартості на 162%.

Фондомісткість продукції та послуг у 2017 році зменшилася на 0,02 грн., а фондovіддача зросла аж на 3,41 грн.

Діяльність підприємства за весь досліджуваний період була прибутковою, у 2017 році рівень прибутковості сягнув 4%.

Визначені результати свідчать про збільшення обсягів реалізації на підприємстві, розширення торгівельних потужностей, а також про покращення його фінансового стану.

Аналізу структури джерел майна підприємства слід приділити особливу увагу. Активи підприємства складаються з необоротних та оборотних активів. Найточніше загальну структуру активів характеризує коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів.

Значення даного показника більшою мірою зумовлено галузевими особливостями кругообігу коштів аналізованого підприємства. Під час внутрішнього аналізу структури активів варто з'ясувати причини різкої зміни коефіцієнта (якщо це було) за звітний період.

Цей коефіцієнт повинен збільшуватися, що дасть можливість підвищити ліквідність балансу підприємства.

Якщо частка необоротних активів складає більше 40 %, деякі аналітики говорять про «важку» структуру активів, менше – «легку». «Важка» структура свідчить про значні накладні витрати і високу чутливість до зміни виручки, «легка» – про мобільність підприємства. За нормальних умов темпи приросту оборотних активів повинні бути вищі ніж темпи приросту необоротних активів.

Структуру та динаміку активів підприємства представимо в табл. 2.3.

Загальна оцінка структури та динаміки активів підприємства

Майно	2015 р.		2016 р.		2017 р.		Відхилення 2017 року			
	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структура, %	До 2015		До 2016	
							абсол. знач.	%	абсол. знач.	%
1. Необоротні активи	28684	7,68	24543	7,28	37470	10,56	8786	130,63	12927	152,67
2. Оборотні активи	344895	92,32	312403	92,72	317320	89,44	-27575	92,00	4917	101,57
3. Необоротні активи та групи вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Активів разом	373579	100	336946	100	354790	100	-18789	94,97	17844	105,30
Коефіцієнт співвідношення оборотних та необоротних активів	12,02		12,73		8,47		-3,56	70,43	-4,26	66,53

Розглядаючи структуру та динаміку активів даного підприємства слід зазначити, що обсяги активів у 2017 році зросли на 17844 тис. грн. порівняно з 2016 роком, або на 5,3% (табл. 2.3). Що є позитивним значенням та свідчить про розширення діяльності підприємства. Дані зміни відбулися за рахунок збільшення суми необоротних активів у загальній кількості майна підприємства у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 12927 тис. грн., та зростання оборотних активів – на 4917 тис. грн.

Розглядаючи структуру активів ТОВ «АББ Лтд» можливо визначити, що обсяги оборотних активів значно перевищують обсяги необоротних активів, тобто вона виглядає наступним чином (рис. 2.1):

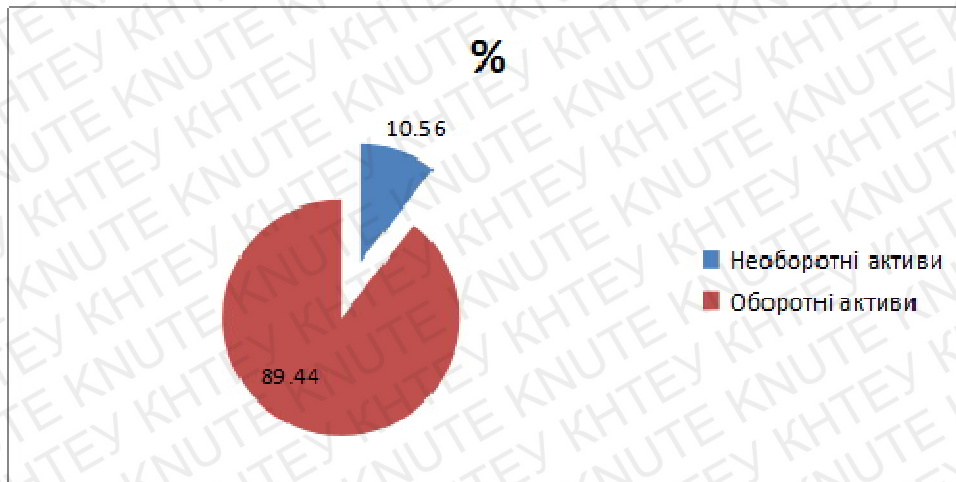

Рисунок 2.1. Структура активів ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році

Проведений розрахунок коефіцієнту співвідношення оборотних та необоротних активів вказує на те, що ТОВ «АББ Лтд» має високоліквідний баланс, з легкою структурою активів.

Окрім того даний коефіцієнт у 2017 році набагато зменшився по відношенню до двох попередніх років, що говорить про покращення ліквідності балансу та підвищення мобільності підприємства.

При аналізі власного капіталу підприємства оцінюються зміни у структурі та обсягах власних фінансових ресурсів (табл. 2.4).

За даними табл. 2.4 визначимо абсолютне та відносне зростання (коефіцієнт зростання) за окремими складовими власного капіталу ТОВ

«АББ Лтд».

Таблиця 2.4

Аналіз структури та динаміки власного капіталу ТОВ «АББ Лтд»

№ з/п	Найменування показника	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	Відношення 2017 р. до 2015 р.	
					Абсолютне зростання	Коефіцієнт зростання
1.	Статутний капітал	87065	87065	87065	0	1,00
2.	Додатково вкладений капітал	-	-	-	-	-
3.	Інший додатковий капітал	-	-	-	-	-
4.	Резервний капітал	-	-	-	-	-
5.	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	72237	72974	63523	-8714	0,88
6.	Неоплачений капітал	-16000	-16000	-16000	0	1,00
6.	Власний капітал, усього	143302	143859	134588	-8714	0,94

Дані табл. 2.4 свідчать, що власний капітал підприємства у 2017 році зменшився порівняно з 2015 роком на 8714 тис. грн. (на 6 %). Дані зміни відбулися за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку.

Зменшення власного капіталу ТОВ «АББ Лтд» свідчить про зменшення обсягів власних джерел фінансування компанії.

Структуру власного капіталу підприємства у 2017 році зобразимо графічно (рис. 2.2).

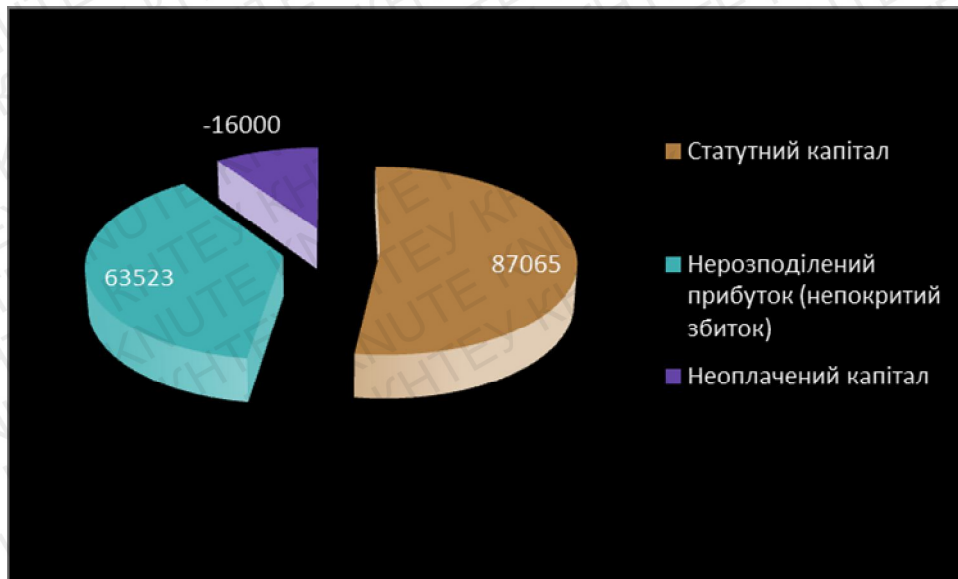

Рис. 2.2. Структура власного капіталу ТОВ «АББ Лтд»

При аналізі структури та динаміки зобов'язань підприємства «АББ Лтд» можна виявити негативні тенденції щодо зростання її заборгованості (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз структури та динаміки зобов'язань підприємства

№ з/п	Найменування показника	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	Відношення 2017 р. до 2015 р.	
					Абсолютне зростання	Коефіцієнт зростання
1.	Довгострокові зобов'язання	3684	1797	10087	6403	2,74
2.	Поточні зобов'язання	226593	191290	210115	-16478	0,93
3.	Усього зобов'язань (рядок 1+рядок2)	230277	193087	220202	-10075	0,96

Дані табл. 2.5 вказують на те, що у досліджуваного підприємства незначний обсяг довгострокових зобов'язань, а обсяги поточних зобов'язань за досліджуваний період зменшилися на 10075 тис. грн., що є позитивним фактором його фінансової діяльності та показником низької залежності від

кредиторів (рис. 2.3).

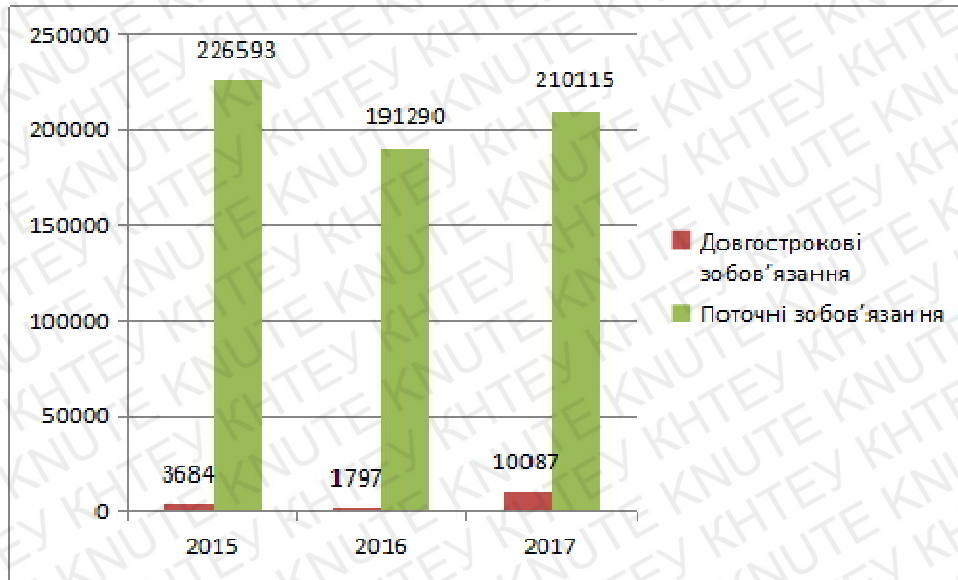

Рис. 2.3. Аналіз динаміки зобов'язань ТОВ «АББ Лтд»

У табл. 2.6 наведено коефіцієнт дохідності активів (Кд.а.), який показує частку сукупного доходу в 1 грн. вартості активів підприємства ТОВ «АББ Лтд».

Таблиця 2.6

Аналіз дохідності активів ТОВ «АББ Лтд», тис. грн.

№ з/п	Найменування показника	2015, тис. грн	2016, тис. грн	2017, тис. грн	Відношення 2017 р. до 2015 р.	
					Абсолютне зростання	Коефіцієнт зростання
1.	Середня за рік вартість активів підприємства	373579	336946	354790	-18789	0,95
2.	Сукупний дохід	405349	576723	605425	200076	1,49
4.	Сума сукупного доходу на 1 грн. вартості активів	1,09	1,71	1,71	0,62	1,57

Вартість активів ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році зменшилася на 18789 тис. грн., а сукупний дохід зріс на 200076 тис. грн. Відповідно сума сукупного доходу на 1 грн. вартості активів компанії зростає на 57 % (0,62 грн.). Дані зміни відбулися за рахунок зростання сукупного доходу від реалізації

продукції.

За даними табл. 2.7 оцінимо прибутковість кожного виду діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

Аналіз ефективності різних видів діяльності дасть змогу визначити їх вплив на чистий прибуток підприємства.

Таблиця 2.7

Аналіз структури та динаміки фінансових результатів підприємства

№ з/п	Найменування показника	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	Відношення 2017 р. до 2015 р.	
					Абсолютне зростання	Коефіцієнт зростання
1.	Чистий дохід від реалізації продукції	405349	576723	605425	200076	1,49
2.	Собівартість реалізованої продукції	284362	421625	461025	176663	1,62
3.	Валовий прибуток	120987	155098	144400	23413	1,19
4.	Інші доходи операційної діяльності	97747	17949	8330	-89417	0,09
5.	Адміністративні витрати	58653	74377	44529	-14124	0,76
6.	Витрати на збут	56872	53693	76290	19418	1,34
7.	Інші операційні витрати	59341	22320	14772	-44569	0,25
8.	Фінансовий результат від операційної діяльності (ряд 3 + ряд 4 – ряд 5)	43868	22657	17139	-26729	0,39
9.	Інші фінансові доходи	5114	11599	13358	8244	2,61
10.	Інші доходи	7839	4207	1174	-6665	0,15
11.	Фінансові витрати	12646	11543	6170	-6476	0,49
12.	Інші витрати	6686	21554	4956	-1730	0,74

Продовження табл. 2.7

№ з/п	Найменування показника	2015, тис. грн.	2016, тис. грн.	2017, тис. грн.	Відношення 2017 р. до 2015 р.	
					Абсолютне зростання	Коефіцієнт зростання
13.	Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	37489	5366	20545	-16944	0,55
14.	Чистий прибуток (збиток)	26621	557	18245	-8376	0,69

Загальний чистий прибуток підприємства у 2017 році становив 18245 тис. грн., що на 8376 тис. грн. менше ніж у 2015 році. Чистий дохід від реалізації підприємства за цей період збільшився на 49 %, собівартість продукції – на 62 %, валовий прибуток відповідно на 23413 тис. грн. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування зменшився на 45%.

Таким чином, ТОВ «АББ Лтд» є офіційним дистриб'ютором провідної міжнародної компанії «АББ», яка займається оптовою торгівлею устаткуванням для електроенергетики. Проведений аналіз фінансового стану підприємства показав, що підприємство є успішним і прибутковим. Обсяги активів, ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році зросли на 17844 тис. грн. порівняно з 2016 роком, або на 5,3% (табл. 2.3). Що є позитивним значенням та свідчить про розширення діяльності підприємства. Дані зміни відбулися за рахунок збільшення суми необоротних активів у загальній кількості майна підприємства у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 12927 тис. грн., та зростання оборотних активів – на 4917 тис. грн. При цьому, обсяги реалізації продукції та послуг у 2017 році зросли майже у 1,5 рази порівняно з 2015 роком, відповідно обсяги їх собівартості на 162%.

2.2 Оцінка стану інформаційного та організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства ТОВ «АББ Лтд»

Основою організаційного забезпечення інвестиційного менеджменту являється сформована на підприємстві структура управління його інвестиційною діяльністю, елементами якої є окремі менеджери, служби, відділи та інші організаційні підрозділи апарату управління. Зважаючи на те, що система інвестиційного менеджменту є складовою частиною загальної системи управління підприємством, структура управління його інвестиційною діяльністю повинна бути інтегрована із загальною організаційною структурою управління.

ТОВ «АББ Лтд» має лінійно-функціональну структуру управління, що наглядно зображено на рис. 2.4

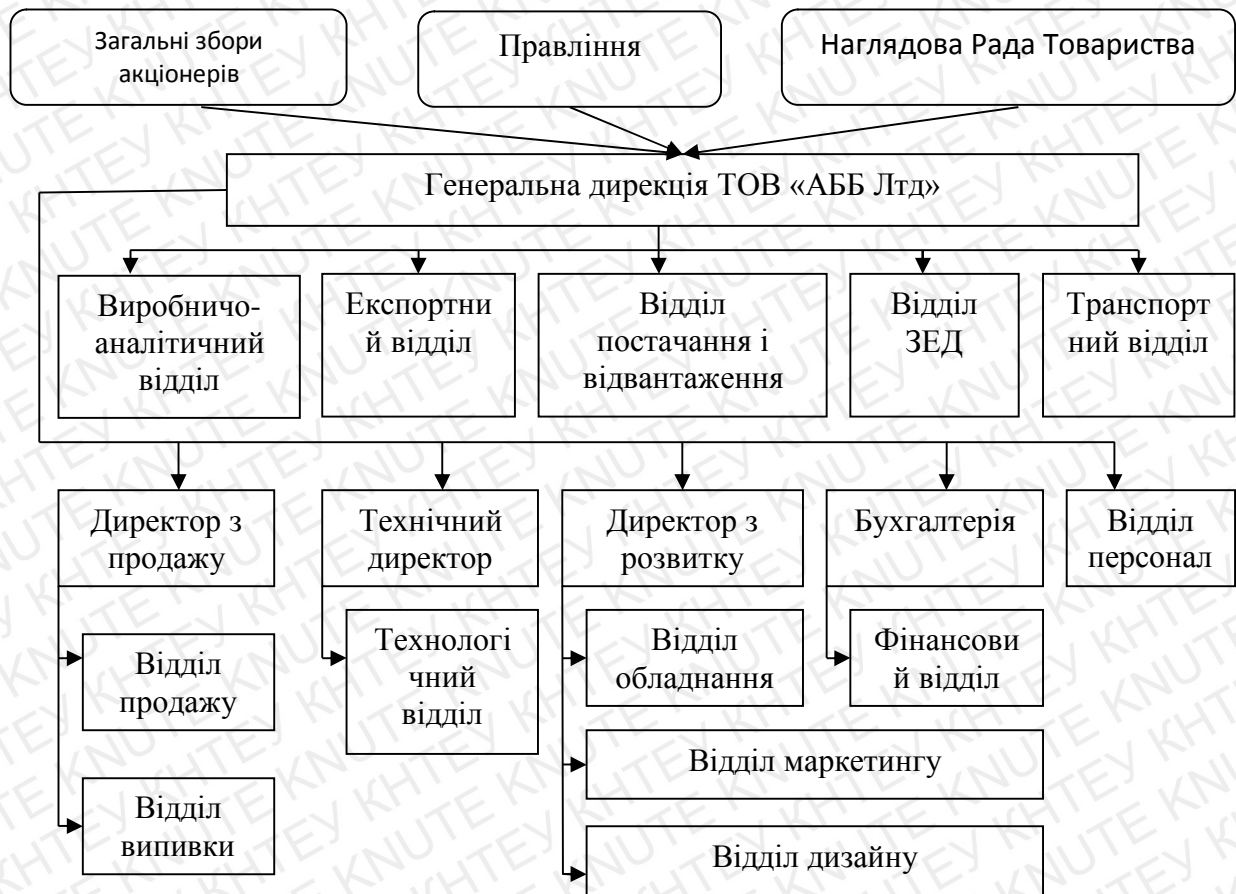

Рис. 2.4. Організаційна структура ТОВ «АББ Лтд»

Організаційна структура ТОВ «АББ Лтд» характеризується великим числом горизонтальних та вертикальних зв'язків, а також незначною участю

низових ланок управління в прийнятті рішень. При цій системі керівники поділяються на лінійних і функціональних. Основою побудови такої системи є лінійна вертикаль управління та спеціалізація управлінської праці за функціональними ознаками (техніка, економіка, фінанси, маркетинг, виробництво тощо).

Вищим органом ТОВ «АББ Лтд» є Загальні збори акціонерів. Керівництво поточною діяльністю здійснює Правління. Роботою підприємства керує Голова правління. Діяльність Правління контролює Наглядова Рада Товариства на чолі з Головою Наглядової ради. Контроль за фінансово-господарською діяльністю забезпечує Ревізійна комісія. Так, ТОВ «АББ Лтд» має складну організаційну структуру, органами управління якої є: Загальні збори акціонерів; Правління товариством; Президент ТОВ «АББ Лтд».

Керівнику організації безпосередньо підпорядковуються його заступники за відповідними функціями (фінанси, маркетинг, персонал тощо). Загальний керівник (генеральний директор) здійснює лінійну дію на усіх учасників структури, а керівники функціональних відділів (економічного, інженерно-технічного) надають функціональне сприяння виконавцям робіт.

Виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд» відповідає за здійснення інвестиційної діяльності підприємства. На досліджуваному підприємстві функції інвестиційного управління покладаються на спеціалістів з інвестиційної діяльності, які здійснюють управління усіма основними аспектами інвестиційної діяльності підприємства, координуючи при цьому це управління з центрами управління операційною та фінансовою діяльністю підприємства.

Виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд» в рамках прийняття основних управлінських рішень щодо процесу інвестування здійснюють такі функції:

- накопичення та обробка інформації щодо ходу інвестиційного процесу на даному підприємстві;

- оцінювання ефективності інвестиційної діяльності;
- оцінка динаміки кон'юнктури інвестиційного ринку;
- відслідковування змін у сучасному законодавстві;
- розробка інвестиційної стратегії підприємства;
- координація інвестиційних взаємовідносин із іншими учасниками інвестиційних взаємовідносин підприємства.

До об'єктів інвестиційної діяльності належать новостворені й модернізовані основні засоби та оборотні кошти, цінні папери, цільові грошові вклади, науково-технічна продукція (НТП), інші об'єкти власності, а також майнові права і права на інтелектуальну власність. Отож, одні інвестиції спрямовані на збільшення власного капіталу (купівля акцій та вкладення паю з метою отримання дивідендів, вклади на рахунки банків і купівля акцій для отримання відсотків за ними), а інші – на розширення виробничої бази шляхом придбання обладнання та землі, капітальне будівництво.

Виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд» при розробці інвестиційної політики визначається загальний обсяг інвестицій, методи раціонального використання власних засобів та можливості залучення додаткових грошових ресурсів. Виходячи з досягнення максимального загального економічного ефекту всі інвестиційні проекти узгоджуються між собою за обсягами виділених ресурсів та термінами реалізації.

Інформаційне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства ґрунтується на створенні інформаційної системи обліку, контролю капіталу, а також його аналізу у відповідності зі стратегією і оперативних завдань підприємства.

Носіями інформації на підприємстві є бумага, оптичні диски на USB-накопичувачі.

У процесі аналізу інвестиційної діяльності підприємства інформаційними джерелами є форма 1 «Баланс» та форма 3 «Звіт про рух грошових коштів». Результати інвестиційної діяльності підприємства

визначаються на основі аналізу змін на статтях першого розділу балансу «Необоротні активи», статті «Поточні фінансові інвестиції» другого розділу балансу та на окремих статтях форми 2 «Звіт про фінансові результати» («Дохід від участі у капіталі», «Інші фінансові доходи», «Втрати від участі в капіталі», «Інші витрати»). Рух коштів у результаті здійснення інвестиційної діяльності відображається на відповідних статтях другого розділу форми 3 «Звіт про рух грошових коштів».

Також джерелами інформації про інвестиційну діяльність підприємства є договори куплі-продажу, лізингу, підряду і т.п.

Ці договори друкуються в виробничо-аналітичному відділі.

Інвестиційна діяльність ТОВ «АББ Лтд» направлена на розвиток підприємства.

Основними напрямками інвестиційної діяльності підприємства ТОВ «АББ Лтд» є у останні роки:

- забезпечення підприємства висококваліфікованим персоналом (вкладення у людський капітал);
- збільшення обсягів реалізації продукції;
- модернізація обладнання.

Основними складовими функцій у системі організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства виступають [23, с.11]:

- 1) постановка завдань управління: формулювання цілей управління, визначення функцій об'єкта управління, вибір керуючих впливів, визначення показників якості управління, облік впливів зовнішнього середовища. У процесі постановки завдань управління співробітники відділу використовують нормативні акти, програми, плани, накази, розпорядження, інструкції, вказівки керівництва, моральні і матеріальні стимули
- 2) розробка принципів управління: визначення функціональної та алгоритмічної структур керуючого об'єкта;
- 3) розробка методів і засобів аналізу процесів в системах управління;

4) розробка методів синтезу структур і розрахунку параметрів керуючих об'єктів.

У процесі управління інвестиційною діяльністю керівництво відділу керується такими принципами:

- 1) оптимальне розміщення капіталу підприємства на стадіях кругообігу;
- 2) планування обсягу та структури інвестиційного капіталу на засадах мінімізації його вартості;
- 3) ідентифікації ним джерел формування капіталу за альтернативним підходом;
- 4) контроль за станом і використанням капіталу підприємства.

Процес управління інвестиційною діяльністю на підприємстві ТОВ «АББ Лтд» будується за такими елементами моделі:

- фінансове прогнозування;
- розробка фінансової стратегії і фінансової політики;
- зіставлення прогнозованого фінансового стану компанії з бажаним, можливі коригування;
- затвердження фінансового плану (бюджету);
- аналіз і контроль виконання фінансового плану.

Розглянемо докладніше порядок планування інвестиційної діяльності в ТОВ «АББ Лтд».

Перш за все, планування інвестиційної діяльності в ТОВ «АББ Лтд» починається зі створення наказу, в якому відбивається перелік планованих доходів і витрат з обґрунтуванням їх необхідності, розбивкою по кварталах, підрозділам із зазначенням кількості обсягів робіт і сум грошових коштів по кожній статті заявки .

Далі структурні підрозділи на підставі даного наказу подають заявки, іншими словами, кошторису, в яких вказують те, що їм необхідно для роботи. Наприклад, виробничий відділ може подати заявки на закупівлю обладнання; відділ продажів - на навчання менеджерів, а також підвищення

їх кваліфікації також подаються заявки на закупівлю офісних засобів, канцелярського приладдя та інші. Обов'язково в наказі вказуються терміни подання заявок. В принципі всі інвестиційні ініціативи на підприємстві формуються у проекти, обґрунтування яких здійснюється у форматі бізнес-плану.

На першому етапі складання бізнес-плану в ТОВ «АББ Лтд» аналізуються фінансові показники за попередній період. Фінансовий відділ при складанні документів виконує необхідні розрахунки, керівником затверджуються планові документи. На даному етапі відбувається оцінка рівня фінансової стійкості компанії в коротко-, середньо-, і довгостроковому періоді.

Все це ґрунтується на даних бухгалтерського балансу, звіту про прибутки і збитки, а також звіту про рух грошових коштів, даних управлінського обліку.

Планування інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд» на перспективу – це розробка інвестиційної стратегії і фінансової політики, які базуються на прогнозі показників розвитку компанії в цілому.

У компанії ТОВ «АББ Лтд» відсутній фахівець з бюджетування, тому процесом прогнозування інвестиційної діяльності займається начальник виробничо-аналітичного відділу.

Отже, виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд» відповідає за здійснення інвестиційної діяльності підприємства. Виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд» при розробці інвестиційної політики визначається загальний обсяг інвестицій, методи раціонального використання власних засобів та можливості залучення додаткових грошових ресурсів. Виходячи з досягнення максимального загального економічного ефекту всі інвестиційні проекти узгоджуються між собою за обсягами виділених ресурсів та термінами реалізації. Інформаційне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства ґрунтується на створенні інформаційної системи

обліку, контролю капіталу, а також його аналізу у відповідності зі стратегією і оперативних завдань підприємства.

2.3 Оцінка ефективності управління інвестиційною діяльністю на підприємстві «АББ Лтд», факторів, що вплинули на її рівень

Проведемо оцінку інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд» в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Джерела фінансування діяльності ТОВ «АББ Лтд» в цілому за 2015-2017 рр., тис. грн.

Пасив	Роки			Абсолютне Відхилення		Темпи приросту, %	
	2015	2016	2017	2016	2017	2016	2017
I. Власний капітал							
Зареєстрований Капітал	589501	589501	589501	0	0	1,00	1,00
Капітал у дооцінках	865787	517801	387655	-347986	-130146	0,60	0,75
Додатковий капітал	(137416)	(69068)	(71261)	68348	-2193	0,50	1,03
Резервний капітал	40626	40626	40626	0	0	1,00	1,00
Нерозподілений Прибуток	24324088	28158446	34192053	3834358	6033607	1,16	1,21
Усього за розділом I	25682532	29237252	35138520	3554720	5901268	1,14	1,20
II. Довгострокові зобов'язання							
Відстрочені податкові зобов'язання	198520	229286	157035	30766	-72251	1,15	0,68
Пенсійні зобов'язання	641697	597334	648358	-44363	51024	0,93	1,09
Усього за розділом II	842021	828694	807778	-13327	-20916	0,98	0,97
III. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	0	410000	0	410000	-410000	X	0,00
Векселі видані	18245	15907	15907	-2338	0	0,87	1,00
Поточна заборгованість: за довгостроковими за товари і послуги	41943	4539	4539	-37404	0	0,11	1,00
за розрахунки з бюджетом	694056	291784	426903	-402272	135119	0,42	1,46
	431022	102365	571919	-328657	469554	0,24	5,59

Продовження табл. 2.8

за податок на прибуток	311537	0	461682	-311537	461682	0,00	0,00
за розрахунками зі страхування	9971	5631	7113	-4340	1482	0,56	1,26
за розрахунками з оплати праці	20500	24085	27181	3585	3096	1,17	1,13
Поточні забезпечення	51751	61781	65566	10030	3785	1,19	1,06
Усього за розділом III	1273394	919571	1131052	-353823	211481	0,72	1,23
Баланс	27797947	30985517	37077350	3187570	6091833	1,11	1,20

Як бачимо за досліджуваний період власний капітал підприємства збільшився і на 2017 рік становить 35138520 тис. грн., що на 20% більше ніж у попередньому році. Таке збільшення відбулося перш за все за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, що свідчить про розширений тип відтворення на підприємстві.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення ТОВ «АББ Лтд» мають тенденцію до зменшення. Так, у 2016 році вони зменшились на 13327 тис. грн., або на 2% порівняно з попереднім роком, а у 2017 році зменшились ще на 3%. Таке явище вказує на те, що підприємство ТОВ «АББ Лтд» втрачає короткострокову фінансову стабільність. З цього випливає те, що у разі не якісного реагування на проблему в майбутньому підприємству «АББ Лтд» буде важче розрахуватись за короткостроковими зобов'язаннями, адже за результатами звітності вони збільшились на 23% у 2017 році майже за всіма статтями.

Варто також відзначити, що у 2016 році підприємство було зобов'язане короткостроковим кредитом банку на суму 410000 тис. грн., що теж вплинуло на такий ріст поточних зобов'язань.

Отже, проаналізуємо структуру джерел інвестицій ТОВ «АББ Лтд» (табл. 2.9).

**Структура джерел фінансування діяльності ТОВ «АББ Лтд» в
цілому за 2015-2017 рр.**

Писав	Частка у структурі			Відхилення	
	2015	2016	2017	2016	2017
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	2,12%	1,90%	1,59%	89,71%	83,57%
Резервний капітал	0,15%	0,13%	0,11%	89,71%	83,57%
Нерозподілений прибуток	87,50%	90,88%	92,22%	103,85%	101,48%
Усього за розділом I	92,39%	94,36%	94,77%	102,13%	100,44%
II. Довгострокові зобов'язання					
Відстрочені податкові зобов'язання	0,71%	0,74%	0,42%	103,62%	57,24%
Пенсійні зобов'язання	2,31%	1,93%	1,75%	83,51%	90,71%
Продовження таблиці	3,03%	2,67%	2,18%	88,29%	81,46%
III. Поточні зобов'язання					
Поточна кредиторська заборгованість	5,43%	1,38%	4,05%	25,49%	292,30%
Поточні забезпечення	0,19%	0,20%	0,18%	107,10%	88,69%
Усього за розділом III	4,58%	2,97%	3,05%	64,79%	102,79%
Баланс	100,00%	100,00%	100,00%		

Як бачимо майже повністю, а саме на 94,8% за 2017 рік пасиви підприємства складаються з власного капіталу, а це означає, що у разі необхідності термінового погашення поточних зобов'язань ТОВ «АББ Лтд» зможе їх покрити.

Довгострокові зобов'язання та забезпечення за досліджуваний період мають тенденцію до зменшення і становлять 2,18%.

Щодо відносного збільшення поточної кредиторської заборгованості: вона підвищилась у 2017 році за рахунок зобов'язань за бюджетом, товарами та послугами і податку.

Фінансова політика підприємства за досліджуваний період не змінювалась і спрямована на накопичення власного капіталу як джерела формування фінансових ресурсів.

Наступний етап - аналіз грошового потоку від інвестицій (табл. 2.10).

**Грошові потоки від інвестицій ТОВ «АББ Лтд» за 2015-2017 рр.,
тис. грн.**

Стаття	Роки			Відхилення		Темп росту, %	
	2015	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Реалізація фінансових інвестицій	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Реалізація необоротних активів	0	0	7081	0	7081	0,00	0,00
Отримані відсотки	21649	8421	25047	-13228	16626	0,39	2,97
Всього надходжень	21649	8421	32128	-13228	23707	0,39	3,82
Придбання фінансових інвестицій	0	0	0	0	0	0,00	0,00
Придбання необоротних активів	-567530	-535296	-1038433	32234	-503137	0,94	1,94
Всього видатків	-567530	-535296	-1038433	32234	-503137	0,94	1,94
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-545881	-526875	-1006305	19006	-479430	0,97	1,91

Як показують дані таблиці на ТОВ «АББ Лтд» і чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності у 2016 році мав тенденцію до зменшення та різке підвищення у 2017 році. Так, у 2015 році чистий рух коштів складав 545881 тис. грн., у 2016 він зменшився на 19006 тис. грн., або на 3%, тоді як у 2017 спостерігається його збільшення на 479430 тис. грн., або на 91%. У поточному періоді обсяг інвестиційних вкладень збільшився на 503137 тис. грн., тобто на 94%.

Отже за даним видом діяльності на підприємстві ТОВ «АББ Лтд» спостерігається перевищення вхідних грошових потоків над вихідними. Порівняння обсягів вкладень свідчить, що пріоритетним напрямом є реальні інвестиції, які забезпечують нарощення власного потенціалу. Так, за досліджуваний період придбання фінансових інвестицій зовсім не здійснювалось.

Розрахуємо чистий грошовий потік на основі отриманих даних (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

**Динаміка чистого грошового потоку ТОВ «АББ Лтд» за 2015-2017
рр., тис. грн.**

Показник	Роки			Відхилення		Темп росту, %	
	2015	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Чистий прибуток	6772691	3486372	5903585	-3286319	2417213	0,51	1,69
Чистий рух коштів від операційної діяльності	8093367	167183	1408122	-7926184	1240939	0,02	8,42
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-545881	-526875	-1006305	19006	-479430	0,97	1,91
Чистий рух коштів у результаті фінансової діяльності	-16917732	399208	-411165	17316940	-810373	-0,02	-1,03
Чистий грошовий потік	-9370246	39516	-9348	9409762	-48864	-0,003	-0,24

Аналіз чистого грошового потоку засвідчив надходження у 2016 році на суму 39516 тис. грн., та видаток у 2017 році на 9348 тис. грн., що відображає негативну тенденцію економічного розвитку у випадку самофінансування. Аналіз чистого грошового потоку слід доповнити дослідженням даних про використання амортизаційних відрахувань за окремими об'єктами в динаміці (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Використання амортизаційних відрахувань ТОВ «АББ Лтд» за
2015-2017 рр., тис. грн.**

Показник	Роки			Відхилення		Темп росту, %	
	2015	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Нараховано за звітний рік	4142837	3928712	3966854	-214125	38142	0,95	1,01
Використано за рік, з них:	595757	855933	673557	260176	-182376	1,44	0,79
будівництво об'єктів	252076	251772	259316	-304	7544	1	1,03
машини та обладнання	220854	438287	300035	217433	-138252	1,98	0,68
транспортні засоби	117779	158813	106084	41034	-52729	1,35	0,67
малоцінні необоротні матеріальні активи	2620	3495	4799	875	1304	1,33	1,37

Дані таблиці вказують на те, що основну увагу при інвестуванні амортизаційних відрахувань підприємство виділяє об'єктам будівництва та машинам і обладнанням. Як бачимо, нарахована амортизація не відтворює основні засоби. Так, на кінець 2017 року було нараховано 3966854 тис. грн., основних засобів, з них тільки 673557 тис. грн. були використані у якості амортизаційних нарахувань. В цілому спостерігаємо зменшення амортизації машин та обладнання і транспортних засобів у 2017 році на 32% та 33% відповідно. Натомість за цей же рік амортизація об'єктів будівництва збільшилась на 3%. Отже, за звітний період амортизація зменшилась на 182376 тис. грн., у порівнянні з попереднім роком, або на 21%, і становить близько 17% від загальної вартості основних засобів.

Інвестиційна діяльність ТОВ «АББ Лтд» ведеться за рахунок власних коштів. Проаналізуємо динаміку фактичних інвестицій за останні роки (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Обсяги інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд» за напрямками вкладень за 2015-2017 рр., млн. грн.

Вид інвестування	Роки			Абсолютне відхилення	
	2015	2016	2017	2016	2017
Інвестиційні проекти	18,67	0,28	0	-18,39	-0,28
Програма підтримки	314,96	318,76	827,53	3,8	508,77
Модернізація обладнання	232,73	217,62	183,71	-15,11	-33,91
Всього	566,36	536,66	1011,24	-29,7	474,58
ROI	5,37	2,18	1,14	-3,19	-1,04

Дивлячись на дані таблиці можемо сказати, що ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році завершив інвестування в проекти та збільшив на 508,77 млн. грн. капіталовкладення у програму підтримки яка включає в проведення рекламних компаній. На 33,91 млн. грн. зменшились інвестиції у розширення обсягів збуту. При цьому відбулося значне зменшення ROI в 2016 році на 3,19% а в 2017 році на 1,04%.

Завершальним етапом оцінки інвестиційної діяльності є розрахунок імовірності банкрутства, що впливає на привабливість підприємства для інвесторів (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Ймовірності банкрутства ТОВ «АББ Лтд» за 2015-2017 рр.

Модель	Норматив	Роки			Відхилення	
		2015	2016	2017	2016	2017
2-рахунок Альтмана	>3	3,11	2,64	2,98	-0,47	0,34
Чотирьохфакторна модель Таффлера	>0,3	4,49	3,4	4,56	-1,09	1,16

За обома моделями спостерігається збільшення рівня ймовірності банкрутства у 2016 році. За моделлю Альтмана вона була високою. В цілому за моделями даними моделями банкрутства ТОВ «АББ Лтд» має низьку вірогідність банкрутства на звітний період, що у сумі з показниками фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності значно покращує його інвестиційну привабливість.

Підводячи підсумок всьому вищесказаному, можна зробити наступні висновки. ТОВ «АББ Лтд» є офіційним дистриб'ютором провідної міжнародної компанії «АББ», яка займається оптовою торгівлею устаткуванням для електроенергетики. Проведений аналіз фінансового стану підприємства показав, що підприємство є успішним і прибутковим. Обсяги активів, ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році зросли на 17844 тис. грн. порівняно з 2016 роком, або на 5,3%. При цьому, обсяги реалізації продукції та послуг у 2017 році зросли майже у 1,5 рази порівняно з 2015 роком, відповідно обсяги їх собівартості на 162%.

Інформаційна система управління інвестиційною діяльністю може бути представлена у вигляді різних інформаційних показників підприємства, що необхідні для проведення аналізу, планування, прогнозування і прийняття відповідних управлінських рішень складають інформаційну систему. Ця система має задовольняти потреби як зовнішніх, такі внутрішніх користувачів потрібними їм інвестиційними ресурсами і підвищує

ефективність цього виду діяльності. Всі показники роботи компанії передаються через комп'ютери та новітні технології у відділ, де вся інформація збирається та обробляється.

За здійснення інвестиційної діяльності підприємства відповідає виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд». Регулювання процесу розробки та реалізації інвестиційних рішень в ТОВ «АББ Лтд» здійснюється за допомогою відповідного механізму, що включає такі елементи: ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства, державне нормативно-правове регулювання, систему методів управління інвестиційною діяльністю й внутрішнього регулювання її окремих аспектів.

Аналіз діяльності ТОВ «АББ Лтд», зокрема інвестиційної, показав, що ТОВ є фінансово стійким, рентабельним і достатньо конкурентним підприємством. Інвестиційна діяльність ведеться за рахунок власних коштів. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності у 2016 році мав тенденцію до зменшення та різке підвищення у 2017 році. Так, у 2015 році чистий рух коштів склав 545881 тис. грн., у 2016 він зменшився на 19006 тис. грн., або на 3%, тоді як у 2017 спостерігається його збільшення на 479430 тис. грн., або на 91%. У поточному періоді обсяг інвестиційних вкладень збільшився на 503137 тис. грн., тобто на 94%.

Порівняння обсягів вкладень свідчить, що пріоритетним напрямом є реальні інвестиції, які забезпечуються нарощення власного потенціалу. Аналіз чистого грошового потоку засвідчив надходження у 2016 році на суму 39516 тис. грн., та видаток у 2017 році на 9348 тис. грн., що відображає негативну тенденцію економічного розвитку у випадку самофінансування. В цілому за даними моделями банкрутства ТОВ має низьку вірогідність банкрутства на звітний період, що у сумі з показниками фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності значно покращує його інвестиційну привабливість, але виникає необхідність її подальшому вдосконаленні.

РОЗДІЛ 3.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОВ «АББ ЛТД»

3.1. Модернізація організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства

Досліджуючи основні тенденції інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд», треба відзначити, що основним видом його інвестиційної діяльності є капітальні інвестиції, а саме інвестування фінансових ресурсів для розвитку матеріально-технічної бази, що забезпечує належну якість торговельного підприємства та формує його конкурентний статус на ринку збуту його продукції.

Проведений аналіз інвестиційної діяльності підприємства дав змогу визначити основні загальноприйняті етапи розробки інвестиційної стратегії торговельного підприємства та дати відповідні рекомендації щодо підвищення ефективності управління його інвестиційною діяльністю:

– розроблення комплексної інвестиційної стратегії торговельного підприємства, у процесі реалізації цієї функції відповідно до загальної стратегії економічного розвитку підприємства і прогнозу кон'юнктури інвестиційного ринку формується система цілей і цільових показників інвестиційної діяльності на майбутній період. Етапи реалізації стратегії: постановка стратегічних і тактичних цілей інвестиційної діяльності, аналіз поточного стану підприємства та його зовнішнього середовища, розроблення найбільш ефективних шляхів реалізації поставлених цілей, установлення термінів реалізації, розроблення системи організаційно-економічних заходів, контроль за виконанням, оцінка результатів, корегування інвестиційної стратегії з урахуванням змін та факторів ризику;

– створення ефективних організаційних структур, що забезпечують прийняття і реалізацію управлінських рішень за всіма аспектами

інвестиційної діяльності підприємства, а також формування системи інформаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю;

– комплексний аналіз інвестиційної діяльності підприємства у ретроспективному, поточному та перспективному періодах. Реалізація цієї функції здійснюється через експрес-аналіз окремих інвестиційних операцій, дослідження рівня і динаміки основних показників ефективності інвестицій у розрізі окремих форм, здійснення фундаментального аналізу чинників, що впливають на показники інвестиційної діяльності за аналізований період;

– перспективне планування інвестиційної діяльності шляхом застосування сучасних методів проектного та стратегічного аналізів з урахуванням основних тенденцій (регіонального, національного та міжнародного рівнів) та особливостей функціонування конкретного торговельного підприємства;

– розроблення системи стимулювання реалізації управлінських рішень у сфері інвестиційної діяльності;

– здійснення інвестиційного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень та корегування інвестиційної стратегії з урахуванням змін у стані підприємства та зовнішнього середовища його діяльності.

Таким чином, управління інвестиційною підсистемою підприємства торгівлі охоплює компетентності, тобто здатності управлінського апарату та спеціалістів до організації залучення та використання інвестиційних ресурсів, для забезпечення простого й розширеного відтворення, підвищення інвестиційної привабливості підприємства на ринку.

Основним напрямком розвитку організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» стане створення аналітичного сектору відділу до, функцій якого включено розробку інвестиційної стратегії.

Розроблення інвестиційної стратегії передбачає прийняття стратегічних завдань (цілей), оцінку можливостей та ресурсів для їх використання; аналіз

альтернатив; підготовку конкретних програм, проектів, бюджетів; оцінку сильних та слабких сторін діяльності суб'єктів з урахуванням обраних цілей.

Сфера бізнесу підприємства визначається тим, які суспільні потреби якої цільової групи споживачів необхідно спробувати задовольнити, а також технологіями, які будуть використовуватись, і функціями, які здійснюватимуться у процесі роботи на певному ринку.

Пропонується провести модернізацію організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» шляхом вдосконалення організаційної структури підприємства, оптимізації схеми процесу стратегічного управління інвестиційною діяльністю підприємства і створенні спільного інвестиційного проекту з постійним клієнтом ПАТ «КЗЕЗУ» по виробництву і реалізації трансформаторів струму серії ТТЕ.

Розглянемо дані заходи детальніше.

Вдосконалення організаційної структури підприємства пропонуємо провести за домовою створення аналітичного сектору у планово-економічному відділі. Представимо нову організаційну структура ТОВ «АББ Лтд» на рис. 3.1.

На аналітичний сектор планово-економічного відділу буде покладено обов'язки розробки, контролю і прогнозування інвестиційної діяльності підприємства. Даний відділ також буде включати фахівця с бюджетування, що дозволить зменшити кількість обов'язків начальника виробничо-аналітичного відділу, а також сконцентрувати роботу даного відділу на виробничо-аналітичній діяльності, що в свою чергу дозолить розмежувати функціональні обов'язки різних відділів і покращити ефективність їх функціонування.

Рис. 3.1. Проект модернізованої організаційної структури ТОВ «АББ Лтд»

Для забезпечення відповідності фактичних показників інвестиційного проекту на стадії його впровадження тим показникам, що визначені під час моделювання, потрібно створити і розробити дискретну систему моніторингу виконання цього проекту з метою постійного спостереження за процесом впровадження для того, щоб співставити виявлені показники та очікуваний результат. При значному відхиленні реальних значень показників від прогнозних може виникнути необхідність перегляду і повторного моделювання фінансових й економічних показників даного проекту. Створення інформаційної системи моніторингу, що обґрунтована щодо складу та структури, з врахуванням виконання вимог до інформації, що видається, потребує розроблення комплексу інформаційних моделей, яка охоплює проблеми передавання, обробки, зберігання і відображення відповідної інформації.

З цією метою необхідно створити орган, який буде поєднувати інтереси усіх учасників інвестиційного проекту і на час його реалізації буде входити в адміністративний апарат підприємства, а саме в Генеральну дирекцію.

Узагальнюючи методики аналізу інвестиційної діяльності підприємств слід зазначити, що традиційно вони спрямовані на оцінку ефективності інвестиційних проектів і базуються на застосуванні методу дисконтування. Однак сучасний етап розвитку підприємств зумовлює необхідність вдосконалення існуючих методик і забезпечення їх відповідності потребам.

Основним підходом до аналізу інвестиційної діяльності досліджуваного підприємств за сучасних умов, на нашу думку, слід обрати балансовий підхід, котрий визначає, що потреба підприємства в інвестиційних ресурсах повинна бути адекватна можливостям їх забезпечення. Використання балансового підходу і співставлення реальних потреб та існуючих можливостей дають можливість керівництву та власникам підприємства в повній мірі оцінити нагальність проблеми активізації інвестиційної діяльності і можливості здійснення відповідних заходів за рахунок різноманітних джерел.

На рис. 3.2 зображено оптимізовану схему процесу стратегічного управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Рис. 3.2. Оптимізована схема процесу стратегічного управління інвестиційною діяльністю

Орієнтуючись на дану схему ТОВ «АББ Лтд» буде впевнене у наступному дні, у своїх силах та подальшому розвитку як підприємства.

Контролінг створює таку систему управління, яка дозволяє відслідковувати рух підприємства до наміченої мети свого розвитку. Для цього доцільно фіксувати якісні й кількісні цілі підприємства. Інтегруючи, координуючи і направляючи діяльність системи управління на досягнення поставлених цілей, контролінг являється механізмом саморегулювання компанії. Впровадження контролінгу через координацію управлінської системи на підприємстві дозволить здійснити перехід від традиційного управління «за станом» до «управління за результатами» на основі методології, що закладена у принципах бюджетування і менеджменту якості.

Координація системи управління за допомогою контролінгу передбачає вдосконалення взаємозалежності дій та засобів усередині підприємства при реалізації управлінського рішення ; узгодження в ході реалізації особистих і загальних цілей підрозділів; розширення кількості і якості факторів прогнозних змін економічної ситуації, які враховуються в процесі планування і у побудові системи управлінського обліку; відслідковування усіх інформаційно-матеріальних потоків в організації і отримання своєчасної інформації з усіх сфер діяльності даного підприємства; розкриття причин відхилень та впливу факторів на ситуацію в економіці, що склалась, та розширення можливостей розкриття резервів, оцінок ступеня ризику, аналізу майбутнього стану.

У підсумку контролінг дозволить забезпечити синхронізацію управління, спрямованого на підтримку, тобто перевірка показників результатів роботи по Р-критеріям та управління, направлене на вдосконалення, тобто дослідження та контроль за процесами, які ведуть до конкретного результату по П-критеріям.

Таким чином, оптимізований процес оцінювання та управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» буде включати:

- зацікавленість та контроль за своєю часткою ринку, яку займає власний бізнес;
- підтримка з боку держави (інформаційне забезпечення, консультаційні послуги);
- ефективна інвестиційна політика інвестора;
- орієнтація на суперництво за ринки збуту продукції підприємства;
- ефективність ведення обліку;
- досягнення власного задоволення від здійснення бізнесу;
- запровадження механізму страхування ризиків неповернення кредитів взятих на інвестиційну діяльність [51, с.18].

Наприклад, інвестиційна ініціатива ТОВ «АББ Лтд» у найближчій перспективі передбачає вкладення у виробництво ПАТ «КЗЕЗУ» трансформаторів струму серії ТТЕ.

Завданнями цього інвестиційного проекту є:

- збільшення обсягів продажу;
- збільшення частки ринку;
- збільшення прибутку.

Отже, виконавши аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд», на нашу думку, в основу інвестиційної стратегії підприємства може бути покладено створення спільного інвестиційного проекту з його постійним клієнтом ПАТ «КЗЕЗУ» по виробництву і реалізації товару-новинки. Обрана стратегія для досліджуваної фірми буде являтися «залежною» стратегією.

3.2 Обґрунтування критеріїв ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства на майбутній період

Отже, в якості проектних заходів пропонується реалізувати інвестиційний проект ТОВ «АББ Лтд» разом з ПАТ «КЗЕЗУ».

ТОВ «АББ Лтд» буде являтися інвестором створення нового товару-трансформатора струму серії TTE та просування його на регіональному ринку Санкт-Петербург, Москва, Литва, Латвія. Виробництво товару буде відбуватися на території ПАТ «КЗЕЗУ», потрібні капітальні вкладення будуть розподілені між ТОВ «АББ Лтд» і ПАТ «КЗЕЗУ».

Основними критеріями ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства на майбутній період стане стійке позитивне значення грошового потоку і збільшення прибутковості ТОВ «АББ Лтд».

З метою обґрунтування ефективності запропонованого інвестиційного проекту проведемо аналіз ринкової ситуації, можливих ризиків, розробимо основні етапи прийняття управлінських і способи зниження виявлених ризиків рішень при реалізації даного інвестиційного проекту.

Трансформатори струму серії TTE застосовуються для монтажу на панель за допомогою кронштейнів або на шину за допомогою спеціальної розпірки в стаціонарних установках частоти 50 Гц напругою до 660 В включно, де необхідно здійснити облік електроенергії, або передати інформаційний сигнал вимірювальним приладам і пристроям управління і захисту.

Відмітні особливості даного виробу полягають у наступному – нерозбірний корпус трансформатора виконаний із само згасаючої пластмаси, що робить неможливим доступ до вторинної обмотки і відповідає вимогам електробезпеки при експлуатації. Врахована можливість опломбування прозорі кришки клемних затисків вторинної обмотки, що є обов'язковим при установці в схемах обліку електроенергії, так як виключає несанкціонований доступ до вищезгаданих клем і відповідає вимогам електробезпеки при експлуатації. Оцінюється позитивно можливість установки кабелю або шин різних перетинів в універсальне вікно трансформатора. Особливими перевагами даного виробу виступають також малі габарити і вага. Аналогів даному трансформатору в даний час не існує в Україні і за кордоном. При цьому підприємство виробник планує підняти

гарантійний термін експлуатації виробу до 5 років; а середній термін служби планується не менше 25 років.

Даний виріб, вірніше за можливість його виробництва і реалізації викликало великий інтерес потенційних покупців. Так за даними служби маркетингу і збуту підприємства, придбати даний виріб відразу готові 65% українських партнерів і 35% зарубіжних (рис.3.3).

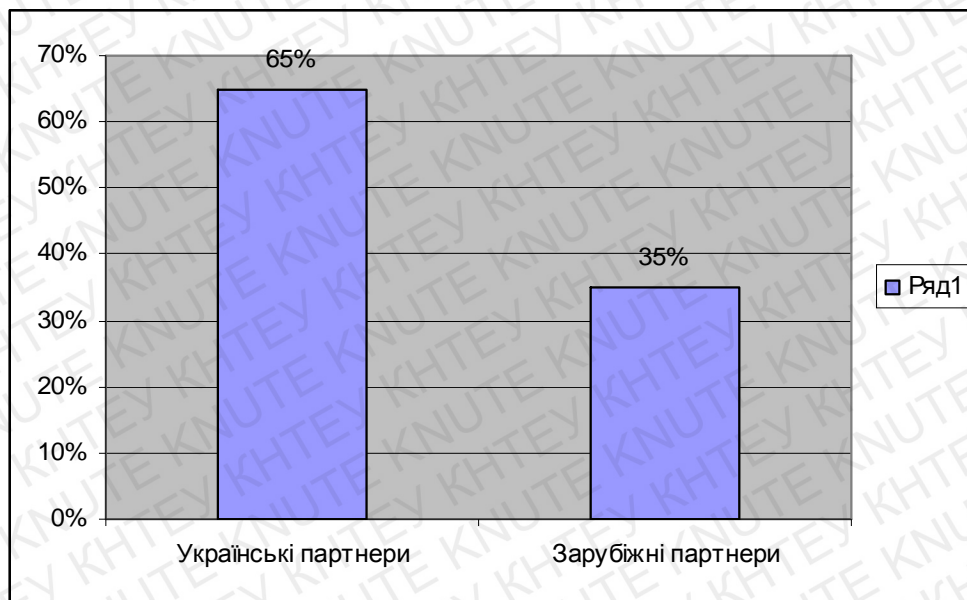

Рис. 3.3. Зацікавленість в придбанні товару в Україні і за кордоном [72]

Представлений дослідний зразок трансформаторів струму серії ТТЕ на останній виставці «Електрообладнання-2016» зацікавив нових партнерів у Литві, за підсумками виставки укладено 15 дилерських угод. При цьому в Україні готові до співпраці 25 нових партнерів і підтвердили готовність представляти продукт на ринку всі старі дистриб'ютори.

Отже, в умовах фінансової та економічної кризи першочерговим стратегічним завданням при випуску нової продукції заводом-виготовлювачем перед ним постає проблема розширення ринків збуту, тобто створення нового цільового ринку для підприємства: Санкт-Петербург, Москва, Литва, Латвія, для цього підприємству необхідно не аби які капітальні вкладення.

Проведемо аналіз конкурентних сил по Портеру виробництва і реалізації трансформаторів струму серії ТТЕ на зовнішньому ринку (табл. 3.1-3.6).

Оцінимо загрози з боку товарів-замінників трансформатора струму серії ТТЕ, заповнивши табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінка товарів-замінників трансформатора струму серії ТТЕ

Параметр оцінки	Оцінка параметра		
	3	2	1
Товари-замінники «ціна-якість»	існують і займають високу частку на ринку	існують, але тільки увійшли на ринок і їх частка мала	не існують
		2	
ПІДСУМКОВИЙ	2		
1 бал	низький рівень загрози з боку товарів-замінників		
2 бали	середній рівень загрози з боку товарів-замінників		
3 бали	високий рівень загрози з боку товарів-замінників		

У табл. 3.2 оцінимо рівень внутрішньогалузевої конкуренції за такими параметрами: кількість гравців, темп зростання ринку, рівень диференціації продукту на ринку, обмеження в підвищенні цін.

Таблиця 3.2

Оцінка рівня внутрішньогалузевої конкуренції для трансформатора струму серії ТТЕ

Параметр оцінки	Оцінка параметра		
	3	2	1
Кількість гравців	Високий рівень насичення ринку	Середній рівень насичення ринку (3-	Невелика кількість гравців
	3		
Темп зростання ринку	Стагнація або зниження обсягу ринку	Сповільнюється, але зростаючий	Високий
			1

Продовження табл. 3.2

Параметр оцінки	Оцінка параметра	Товар на ринку стандартизований за ключовими властивостями, але відрізняється за додатковими перевагами	Продукти компаній значимо відрізняються між собою
	3	2	1
Обмеження в підвищенні цін	Жорстка цінова конкуренція на ринку, відсутні можливості в підвищенні цін	Є можливість до підвищення цін тільки в рамках покриття зростання витрат	Завжди є можливість до підвищення ціни для покриття зростання витрат і підвищення прибутку
		2	
ПІДСУМКОВИЙ БАЛ		8	
4 бали	Низький рівень внутрішньогалузевої конкуренції		
5-8 балів	Середній рівень внутрішньогалузевої конкуренції		
9-12 балів	Високий рівень внутрішньогалузевої конкуренції		

Оцінка загрози входу на ринок нових гравців за допомогою оцінки висоти вхідних бар'єрів представлена табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Оцінка загрози входу на ринок нових гравців за допомогою оцінки висоти вхідних бар'єрів

Параметр оцінки	Оцінка параметра		
	3	2	1
Економія на масштабі при виробництві товару або	Відсутнє	Існує тільки у декількох гравців ринку	Значуща

послуги		2	
Сильні марки з високим рівнем знання і лояльності	Відсутні великі гравці	2-3 великі гравці тримають близько 50%	2-3 великі гравці тримають більше 80% ринку
		2	
Диференціація продукту	Низький рівень різноманітності товару	Існують мікро-ніші	Всі можливі ніші зайняті гравцями
		2	
Рівень інвестицій	Низький	Середній	Високий
		2	
Доступ до каналів розподілу	Доступ до каналів розподілу	Доступ до каналів	Доступ до каналів розподілу
	3		
Політика уряду	Немає обмежень з боку держави	Держава втручається в	Держава повністю регламентує галузь і
	3		
Готовність існуючих гравців до зниження цін	Гравці не підуть на зниження цін	Великі гравці не підуть на зниження цін	При будь-якій спробі введення більш дешевої пропозиції існуючі гравці знижують ціни
	3		
ПІДСУМКОВИЙ БАЛІ		19	
8 балів	Низький рівень загрози входу нових гравців		
9-16 балів	Середній рівень загрози входу нових гравців		
17-24 бали	Високий рівень загрози входу нових гравців		

Оцінимо загрозу втрати споживачів трансформатора струму серії ТТЕ (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Оцінка загроз втрати споживачів трансформатора струму ТТЕ

Параметр оцінки	Оцінка параметра		
	3	2	1
Частка покупців з великим обсягом продажів	більше 80% продажів припадає на декількох клієнтів	Незначна частина клієнтів тримає близько 50% продажів	Обсяг продажів рівномірно розподілений між усіма клієнтами
		2	
Схильність до переключення на товари-субститути	товар компанії не унікальний, існують повні аналоги	товар компанії частково унікальний, є відмінні хар-ки, важливі для клієнтів	товар компанії повністю унікальний, аналогів немає
		2	
Чутливість до ціни	покупець завжди буде переключатися на товар з більш низькою ціною	покупець буде переключатися тільки при значній різниці в ціні	покупець абсолютно не чутливий до ціни
		2	
параметр оцінки	оцінка параметра		
	3	2	1
Споживачі не задоволені якістю товару	незадоволеність ключовими характеристиками товару	незадоволеність другорядними характеристиками товару	повна задоволеність якістю
			3
ПІДСУМКОВИЙ БАЛ	9		
4 бали	Низький рівень загрози втрати клієнтів		
5-8 балів	Середній рівень загрози втрати клієнтів		
9-12 балів	Високий рівень загрози втрати клієнтів		

Оцінимо постачальників ПАТ «КЗЕЗУ» з точки зору стабільності, надійності та здатності до підвищення цін (табл. 3.5)

Оцінка постачальників ПАТ «КЗЕЗУ»

Параметр оцінки	Оцінка параметра	
	2	1
Кількість постачальників	незначна кількість постачальників або монополія	широкий вибір постачальників
		1
Обмеженість ресурсів постачальників	обмеженість в обсягах	необмеженість в обсягах
		1
Витрати переключення	високі витрати до переключення на інших постачальників	низькі витрати до переключення на інших постачальників
		1
Пріоритетність спрямування для постачальника	низька пріоритетність галузі для постачальника	висока пріоритетність галузі для постачальника
		1
ПІДСУМКОВИЙ	4	
4 бали	низький рівень впливу постачальників	
5-6 балів	середній рівень впливу постачальників	
7-8 балів	високий рівень впливу постачальників	

Узагальнимо результати аналізу конкурентних сил по Портеру виробництва і реалізації товару-новинки трансформатора струму серії ТТЕ в табл. 3.6.

Результати аналізу конкурентних сил по Портеру виробництва і реалізації товару-новинки трансформатора струму серії ТТЕ

Параметр	Значення	Опис	Напрямки робіт
Загроза з боку товарів-замінників	середнє	Підприємство володіє товаром, аналоги якого існують на ринку, але в невеликих обсягах	Удосконалювати унікальність товару. Концентрувати всі зусилля на побудові обізнаності про унікальну пропозицію.
Загрози внутрішньогал узевої конкуренції	середнє	Ринок підприємства є високо конкурентним і перспективним. Відсутня можливість повного порівняння товарів різних фірм. Є обмеження в підвищенні цін.	Проводити постійний моніторинг пропозицій конкурентів. Розвивати унікальність продукту і підвищувати прийнятну цінність товару. Знижувати вплив цінової конкуренції на продаж. Підвищувати рівень знання про товар.
Загроза з боку нових гравців	високе	Високий ризик входу нових гравців. Нові підприємства з'являються постійно через низькі бар'єри входу і низький рівня початкових інвестицій.	Проводити постійний моніторинг появи нових компаній. Проведення акцій, спрямованих на тривалість контакту споживача з компанією. Підвищувати рівень знання про товар.
Загроза втрати поточних клієнтів	високе	Портфель клієнтів володіє високими ризиками (при догляді ключових клієнтів - значне падіння продажів). Існування менш якісних, але економічних пропозицій. Незадоволеність поточним рівнем робіт за окремими напрямами.	Диверсифікувати портфель клієнтів. Розробити програми для VIP-клієнтів. Розробити економ-програми для споживачів, чутливих до ціни. Підвищення якості товару по відстаючим параметрам і т.д.
Загроза нестабільності постачальників	низьке	Стабільність з боку постачальників	Проведення переговорів про зниження цін

Отримані результати в табл. 3.6 дають можливість визначити стратегію виходу ПАТ «КЗЕЗУ» на зовнішній ринок Санкт-Петербурга, Москви, Литви

і Латвії з товаром-новинкою, яка полягатиме в запровадженні товару на ринок. Дана стратегія буде реалізовуватися за допомогою таких інструментів:

- виробництва унікального товару за доступними цінами;
- залучення споживачів за допомогою рекламної компанії;
- розробки програми для VIP-клієнтів;
- розробки економ-програми для споживачів, чутливих до ціни;
- вигідних, стабільних відносин з постачальниками.

В табл. 3.7 наведемо зіставлення можливих етапів прийняття управлінського рішення інвестиційного проекту з можливими ризиками і шляхами їх мінімізації.

Таблиця 3.7

Зіставлення можливих етапів прийняття управлінського рішення інвестиційного проекту з можливими ризиками і шляхами їх мінімізації

Етапи прийняття рішення	Характеристика етапу	Можливі ризики	Шляхи мінімізації Ризику
1. Визначення проблеми і її діагностика	Характеристика втрачених можливостей і не досягнутих цілей. Класифікація проблеми і знаходження причин її виникнення.	Виникає ризик невірної формулювання проблеми і ризик виявлення джерела виникнення ускладнення.	Ретельне дослідження інформації, запрошення експертів, опитування працівників.
2. Збір інформації і формулювання обмежень	Збір необхідної інформації про фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища. Визначення існуючих обмежень в ресурсах, правовій сфері та ін.	Інформаційний, ресурсний ризики. Ризик неправильного вибору методики.	Удосконалення методики збору інформації, аналіз релевантності отриманої інформації і залучення зовнішніх експертів.

3. Формулювання альтернатив	Виявлення всіх можливих дій, які могли б усунути причини проблеми і, тим самим, дати можливість організації досягти своїх цілей.	Ризик плутанини в великій кількості альтернатив, ризик порушення логічності і послідовності.	Обмеження кількості альтернатив, з числа яких йде подальший вибір. Перевага колегіальним методам прийняття стратегічних рішень.
4. Етапи прийняття рішення	Характеристика етапу	Можливі ризики	Шляхи мінімізації ризику
5. Втілення рішення	Дії керівника щодо подолання проблеми.	Ризик опору з боку працівників.	Залучення працівників до процесу прийняття рішення. Роз'яснення важливості змін для підприємства.

Розглянемо можливі методи управління ризиками на ПАТ «КЗЕЗУ», які були відібрані в результаті попереднього аналізу.

Для зменшення ризику та величини втрати доходу через брак виробничого персоналу – може бути задіяний метод зменшення розміру збитків за рахунок проведення заходів щодо заохочення наявних в регіоні робочих потрібних спеціальностей. Зараз на ринку трудових ресурсів є багато таких робітників. Це пов'язано з наслідками світової кризи, наслідком якого є скорочення обсягів виробництва на багатьох виробничих підприємствах Європи, що змусило цих робочих повернутися додому і чекати, коли попит на їхні послуги знову з'явиться. На підприємстві, яке розглядається, навпаки має місце гостра нестача робочих. Це призводить або до відмов підприємства від виконання деяких замовлень, або до зриву термінів виконання замовлень, що в обох випадках призводить до фінансових втрат і негативно впливає на імідж підприємства.

- 1) зобов'язати виробничу службу встановити необхідну кількість і

номенклатуру необхідних робочих до набору в 2018 році;

2) зобов'язати відділ кадрів розробити перелік заходів щодо набору на підприємстві необхідної кількості робочих потрібних спеціальностей;

3) службі управління ризиками здійснювати контроль виконання і доповідати щоквартально про результати.

Як бачимо, робота з деякими ризиками не вимагає істотних витрат, але ефект від неї може стати головним чинником у стабілізації фінансового стану підприємства і виходу його на рівень високої прибутковості.

Методи управління ризиками, оцінка яких має найбільше значення при випуску нового товару, розглянемо на основі прогнозі експертів ТОВ «АББ Лтд» в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Шляхи мінімізації ризиків при реалізації інвестиційного проекту

Ризик / Можливі збитки, тис. грн.	Методи впливу	Напрямки впливу	Кошти на реалізацію даного методу управління ризиком
1. Ризик втрати доходу через брак виробничого персоналу / 6000	Зменшення розміру збитків	Провести ряд організаційних заходів щодо набору потрібної кількості персоналу	Додаткових витрат не вимагає
2. Ризик погіршення платіжних умов і зміни цін постачальників / 2500	Запобігання збиткам	Диверсифікація постачальників	Додаткових витрат не вимагає
3. Ризик відмови споживачів від замовлень / 2500	Зменшення розміру збитків	Скорочення витрат на виробництво шляхом посилення контролю витрат і організації виробництва	Додаткових витрат не вимагає

Продовження табл. 3.8

4. Ризик втрат через несплату робіт / 1000	Запобігання збитків і зменшення їх розміру	Попереднє вивчення платоспроможності замовника, його фінансового стану, використання факторингу	Факторинг – від 2 до 50% від суми дебіторської заборгованості
Ризик / Можливі збитки, тис. грн.	Методи впливу	Напрямки впливу	Кошти на реалізацію даного методу управління ризиком
5. Ризик втрат від зменшення частки на ринку / 2500	Запобігання збитків	Постійний моніторинг і прогнозування дій основних конкурентів	Додаткових витрат не вимагає
6. Ризик втрат через постачальників / 1000	Запобігання збитків	Посилення контролю виконання постачальниками договірних умов, заділи штрафних санкцій в договорах, які адекватні можливим збиткам	Додаткових витрат не вимагає
Всього: 15 500 тис. грн.			500 тис. грн.

Отже, за даними табл. 3.8 видно, що основними при реалізації інвестиційного проекту є виробничі і комерційні ризики:

- ризик втрати доходу через брак виробничого персоналу;
- ризик погіршення платіжних умов і зміни цін постачальників;
- ризик відмови споживачів від замовлень;
- ризик втрат через несплату робіт;
- ризик втрат від зменшення частки на ринку;
- ризик банкрутства підприємства.

Для мінімізації даних видів ризиків підприємству необхідно:

- в першу чергу визначити можливості його стратегічної підтримки і розвитку подальшої діяльності;
- застосовувати маркетингові заходи;
- збільшувати обсяги і доходи підприємства.

Таким чином, основними критеріями ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства на майбутній період стане позитивне значення грошового потоку і збільшення прибутковості ТОВ «АББ Лтд».

3.3 Розробка програми заходів із забезпечення планової ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства

Перейдемо до розрахунку витрат, доходів і планової ефективності управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» при реалізації запропонованого інвестиційного проекту.

Спочатку розглянемо можливі варіанти створення спільного проекту ПАТ «КЗЕЗУ» та ТОВ «АББ Лтд» в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Варіанти створення спільного проекту ПАТ «КЗЕЗУ» та ТОВ «АББ Лтд»

№п/п	Параметри Спільного проекту	Варіанти спільного проекту	
		1 варіант	2 варіант
1	Об'єм виробництва, од.	18000	18000
2	Об'єм реалізації на внутрішньому ринку, од.	8000	8000
3	Об'єм реалізації на зовнішньому ринку, од.	10000	10000
4	Потрібні капіталовкладення, у т.ч.:	12600	7250
	– вклад ПАТ «КЗЕЗУ»	6300 (50%)	2175 (30%)
	– вклад ТОВ «АББ Лтд»	6300 (50%)	5075 (70%)
5	Розмір кредиту, тис. грн.	-	2540 (на 3 роки)

У реалізації проекту та його виборі важливе значення має розрахунок операційних витрат запланованої діяльності [8, с.14]. Собівартість проектних робіт та робіт, які пов'язані з впровадженням у виробництво нової високорентабельної продукції наведемо у таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Варіанти розрахунку операційних витрат, тис. грн.

№п/п	Статті операційних витрат	Варіанти	
		1 варіант	2 варіант
1	Сировина та матеріали	630	4500
2	Комплектуючі вироби	5670	257
3	Основна заробітна плата	2520	1125
4	Додаткова заробітна плата	252	112
5	Відрахування на соціальні заходи	887	396
6	Загально виробничі витрати	1260	240
7	Адміністративні витрати	180	180
8	Витрати на збут	378	277
9	Витрати на формування попиту та стимулювання збуту	750	100
10	Інші операційні витрати	73	63
	Всього операційних витрат	12600	7250

Розрахунок виручки від реалізації продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках представимо у табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Методика розрахунку виручки від реалізації продукції

№ п/ п	Показники	1 рік		2 рік		3 рік	
		1 вар.	2 вар.	1 вар.	2 вар.	1 вар.	2 вар.
1	Об'єм продажу, од. в т. ч.	18000	18000	45006	36082	47208	36580
2	– на внутрішньому ринку	8000	8000	27696	18567	29179	18829
3	– на експорт	1000 0	10000	17310	17515	18029	17751
4	Ціна грн./од., в т. ч.						
5	– на внутрішньому ринку	820	712,5	750	730	760	750
6	– на експорт	920	350	800	520	820	530
8	Виручка на експорт, тис. грн.	9200	3500	13848	9107,8	14783,78	9408,03
9	Всього виручка, тис. грн.	1576 0	9200	34620	22661,71	36959,82	23529,78

На основі проведених розрахунків у таблицях 3.9 – 3.11 потрібно зробити наступні висновки.

Створення спільного інвестиційного проекту пропонується у двох варіантах: у 1 варіанті – ТОВ «АББ Лтд» повинне зробити внесок у необхідні капіталовкладення у розмірі 50%, у другому ж варіанті – відповідно у розмірі 70%.

Сума операційних витрат на виробництво та реалізацію нового товару-трансформатора струму дорівнює: у першому варіанті – 12600 тис. грн., у другому ж – 7250 тис. грн. (дані суми і являються необхідними для здійснення інвестиційного проекту).

3. При виході на регіональні ринки: внутрішній ринок – Україна та зовнішній – Санкт-Петербург, Москва, Литва, Латвія підприємства у перший рік існування проекту отримують виручку від реалізації у сумі – 1 варіант – 15760 тис. грн., 2 варіант – 9200 тис. грн. На третій рік реалізації проекту запланована виручка становитиме: 1 варіант – 36959,82 тис. грн., 2 варіант – 23529,78 тис. грн.

Спираючись на попередніх розрахунках виконаємо розрахунок прибутку інвестиційного проекту та розподілимо його між партнерами (табл. 3.12).

Таблиця 3.12

Розрахунок чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємств на майбутній період, 2019-2021 рр.

№ п/п	Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
		1	2	1	2	1	2
1	Виручка від реалізації, тис. грн.	15760	9200	34620	22661,71	36959,82	23529,78
2	ПДВ, тис. грн.	3152	1840	6924	4532,34	7391,96	4705,96
3	Чистий дохід, тис. грн.	12608	7360	27696	18129,37	29567,68	18823,82

№ п/п	Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
		1	2	1	2	1	2
4	Операційні витрати, тис. грн.	12600	7250	12600	7250	12600	7250
6	Податок на прибуток, тис. грн.	2,0	27,5	3774	2719,84	4241,97	2893,455
7	Чистий прибуток, тис. грн.	6,0	82,5	11322	8159,53	12725,89	8680,37
8	Відрахування у резервний фонд, тис. грн.	0,6	8,25	1132,2	815,953	1272,589	868,037
9	Відрахування у фонд розвитку, тис. грн.	0,3	4,125	566,1	407,98	636,29	434,02
10	Виплати по кредиту, тис. грн.	-	508	-	1778	-	1524
11	NPV, тис. грн., у т.ч.:	5,1	429,63	9623,7	5157,58	10817,91	5854,313
12	- у розпорядженні ПАТ «КЗЕЗУ»	2,55	-	4811,9	1547,27	5408,955	1756,29
13	- у розпорядженні ТОВ «АББ Лтд»			4811,9	3610,31	5408,955	4098,09

Проведені розрахунки у таблиці 3.12 вказують на те, що обидва запропоновані варіанти створення інвестиційного проекту можливо впроваджувати в дію. Проведемо розрахунки основних показників оцінки ефективності запропонованого інвестиційного проекту 2, як проекту з більшим показником NPV.

$$IRR=10\%+\left(\frac{820}{820+488}\right)\cdot(15-10)\% = 13,1\%$$

$$ARR=\left(\frac{(4811,9+3610,31+5408,955+4098,09)-2540+7250}{(12600+7250)/2}\right)=17,92\%$$

$$PP=19850/7708,4=2,57$$

$$PI=7708,4/7250=1,06=106\%$$

Зведемо всі розрахунки в таблицю 3.13.

Таблиця 3.13

Розрахунок показників ефективності інвестиційного проекту

№ п/п	Показники	2019 рік		2020 рік		2021 рік	
		1	2	1	2	1	2
1	IRR	-	-	13,1	13,1	13,1	13,1
2	ARR	-	-	17,92	17,92	17,92	17,92
3	ROI	-	-	119,81	150,06	134,66	159,64
4	NPV	-	-	4811,9	3610,31	5408,955	4098,09

Як видно із проведених розрахунків 2 варіант запропонованого інвестиційного проекту є більш ефективним. Найбільш вигідним проектом для досліджуваної підприємства являється другий, так як доля чистого прибутку від даної діяльності, який розподіляється між партнерами, ТОВ «АББ Лтд» визначається 70%. Вкладення коштів же по умовам даного варіанту з боку підприємства на 1225 тис. грн. менше ніж у першому. І хоча у досліджуваному періоді при першому варіанті чистий прибуток являється більшим ніж у другому, але прослідковується динаміка до його зростання за 3 роки. Тобто, запропонована інвестиційна стратегія, яка визначається спільною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» та ПАТ «КЗЕЗУ» являється економічно ефективною.

ВИСНОВКИ

Інвестування є формою фінансово-економічної діяльності, що має за мету нарощування, примноження капіталу. Це процес зростання вартості активів, якими володіє юридична або фізична особа.

Орієнтацію інвестора на приріст свого капіталу можна вважати першим методологічним принципом інвестування. Саме такий підхід забезпечує логіку всіх інших дій інвестора щодо організації інвестування.

Відповідно до ЗУ «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект.

Процес управління інвестиційною діяльністю (планування, організація, прийняття рішень, забезпечення ресурсами, їх раціональне використання, доведення проекту до запроєктованих кінцевих результатів) забезпечується інвестиційним менеджментом.

Оцінювання інвестиційної діяльності підприємств, що здійснюється у формі реальних інвестицій, охоплює таке коло питань: оцінювання інвестиційної стратегії; визначення пріоритетних напрямків ефективного вкладення капіталу задля забезпечення економічного розвитку підприємств, а також обсягів та вартості джерел інвестиційних ресурсів; розрахунку ризику та ефективності інвестиційних проектів; оперативному оцінюванні чинників, які впливають на появу відхилень фактичних результатів інвестування від запланованих; визначення рівня досягнення цільових показників після впровадження інвестиційних проектів, а також можливих резервів покращення результатів.

Ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю організації в умовах суттєвих змін макроекономічних показників, системи державного регулювання ринкових процесів, кон'юнктури інвестиційного ринку та пов'язаною з цим невизначеністю виступає

інвестиційна стратегія. Вона являє собою систему довгострокових цілей інвестиційної діяльності організації, що визначаються загальними завданнями її розвитку, а також вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення.

Одержання прибутку є основною метою інвестування. Прибуток за своєю суттю визначає ціль будь якої економічної чи фінансової діяльності, а отже і інвестування. Рівень прибутку дозволяє встановити ступінь відповідності результатів здійснення інвестиції цілям й інтересам учасників проекту, які вступають в економічні відносини. Сутність прибутку як співвідношення результатів і витрат дозволяє виконувати важливі функції, серед яких характеристика узагальнюючого результату, можливостей відтворення, стимулювання.

ТОВ «АББ Лтд» є офіційним дистриб'ютором провідної міжнародної компанії «АББ», яка займається оптовою торгівлею устаткуванням для електроенергетики. Проведений аналіз фінансового стану підприємства показав, що підприємство є успішним і прибутковим. Обсяги активів, ТОВ «АББ Лтд» у 2017 році зросли на 17844 тис. грн. порівняно з 2016 роком, або на 5,3%. При цьому, обсяги реалізації продукції та послуг у 2017 році зросли майже у 1,5 рази порівняно з 2015 роком, відповідно обсяги їх собівартості на 162%.

Організаційне забезпечення вважається взаємопов'язаною сукупністю структурних підрозділів компанії, що забезпечують розробку та прийняття рішень щодо управління інвестиційною діяльністю та несуть всю відповідальність за реалізацію цих рішень. Інформаційна система управління інвестиційною діяльністю може бути представлена у вигляді різних інформаційних показники підприємства, що необхідні для проведення аналізу, планування, прогнозування і прийняття відповідних управлінських рішень складають інформаційну систему. Ця система має задовольняти потреби як зовнішніх, такі внутрішніх користувачів потрібними їм інвестиційними ресурсами і підвищує ефективність цього виду діяльності.

Всі показники роботи компанії передаються через комп'ютери та новітні технології у відділ, де вся інформація збирається та обробляється.

За здійснення інвестиційної діяльності підприємства відповідає виробничо-аналітичний відділ ТОВ «АББ Лтд».

Регулювання процесу розробки та реалізації інвестиційних рішень в ТОВ «АББ Лтд» здійснюється за допомогою відповідного механізму, що включає такі елементи: ринковий механізм регулювання інвестиційної діяльності підприємства, державне нормативно-правове регулювання, систему методів управління інвестиційною діяльністю й внутрішнього регулювання її окремих аспектів.

Основними напрямками інвестиційної діяльності підприємства є забезпечення функціонування і розвиток самого підприємства, а саме: забезпечення підприємства висококваліфікованим персоналом; створення Інтернет-магазину компанії з відображенням усіх видів товару; розширення обсягів реалізації продукції; реклама продукції в Інтернеті та контекстна реклама.

Досліджуючи основні тенденції інвестиційної діяльності ТОВ «АББ Лтд», треба відзначити, що основним видом його інвестиційної діяльності є капітальні інвестиції, а саме інвестування фінансових ресурсів для розвитку матеріально-технічної бази, що забезпечує належну якість торговельного підприємства та формує його конкурентний статус на ринку збуту його продукції. Проведений аналіз за моделями даними моделями банкрутства ТОВ «АББ Лтд» має низьку вірогідність банкрутства на звітний період, що у сумі з показниками фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності значно покращує його інвестиційну привабливість.

Тому доцільно було б провести модернізацію організації забезпечення управління інвестиційною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» шляхом вдосконалення організаційної структури підприємства, оптимізації схеми процесу стратегічного управління інвестиційною діяльністю підприємства і

створенні спільного інвестиційного проекту з постійним клієнтом ПАТ «КЗЕЗУ» по виробництву і реалізації трансформаторів струму серії ТТЕ.

Вдосконалення організаційної структури підприємства пропонуємо провести за домового створення планово-економічного відділу, на який буде покладено обов'язки розробки, контролю і прогнозування інвестиційної діяльності підприємства. Даний відділ також буде включати фахівця с бюджетування, що дозволить зменшити кількість обов'язків начальника виробничо-аналітичного відділу, а також сконцентрувати роботу даного відділу на виробничо-аналітичній діяльності, що в свою чергу дозволить розмежувати функціональні обов'язки різних відділів і покращити ефективність їх функціонування.

Основними критеріями ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства на майбутній період стане позитивне значення грошового потоку і збільшення прибутковості ТОВ «АББ Лтд».

Дана стратегія буде реалізовуватися за допомогою таких інструментів: виробництва унікального товару за доступними цінами; залучення споживачів за допомогою рекламної компанії; розробки програми для VIP-клієнтів; розробки економ-програми для споживачів, чутливих до ціни; вигідних, стабільних відносин з постачальниками.

Проведені розрахунки вказують на те, що обидва запропоновані варіанти створення інвестиційного проекту можливо впроваджувати в дію.

Найбільш вигідним проектом для досліджуваної підприємства являється другий, так як доля чистого прибутку від даної діяльності, який розподіляється між партнерами, ТОВ «АББ Лтд» визначається 70%. Вкладення коштів же по умовам даного варіанту з боку підприємства на 1225 тис. грн. менше ніж у першому. І хоча у досліджуваному періоді при першому варіанті чистий прибуток являється більшим ніж у другому, але прослідковується динаміка до його зростання за 3 роки. Тобто, запропонована інвестиційна стратегія, яка визначається спільною діяльністю ТОВ «АББ Лтд» та ПАТ «КЗЕЗУ» являється економічно ефективною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреев А.Ю. Идентификация механизма принятия стратегических управленческих решений в системе управления предприятием / А.Ю. Андреев // Вестник Донецкого университета экономики и права. – 2014. – № 1. – С. 135 – 141.
2. Андреева Г.І. Економічний аналіз: Навч.-метод. посіб. / Г.І. Андреева. – К. : Знання, 2015. – 263 с.
3. Афанасьев Н.В. Управление развитием предприятия: Монография. / Н.В. Афанасьев, В.Д. Рогожин, В.И. Рудыка – Х.: Издательский Дом «ИНЖЭК», 2013. – 184 с.
4. Бельтюков Е.А. Выбор стратегии развития предприятия / Е.А. Бельтюков, Л.А. Некрасова: Учебное пособие. – Одесса: ОСПУ, 2012. – 279 с.
5. Бир Стаффорд. Кибернетика и менеджмент: [Пер. с англ.] / Под. ред. А.Б. Челюсткина. Предисл. Л.Н. Отоцкого. Изд. 2-е. – М. : Ком книга, 2016. – 280 с.
6. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебное пособие / И.А. Бланк. – К. : Эльга Ника-Центр, 2001. – 552 с.
7. Бочаров В.В. Інвестиції: навчальний посібник / В.В.Бочаров. – К.: Лібра, 2013. – 432с.
8. Василенко В.А. Стратегічне управління: навч. посібник / В.А. Василенко, Т.І. Ткаченко – К.: ЦУЛ, 2013. – 396 с.
9. Васильев О.В. Конспект лекцій «Економіка і організація інноваційної діяльності» (для студентів 4 курсу напряму підготовки 0501 «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.050100 «Економіка підприємства») / О.В. Васильев, Н.М. Богдан; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Х. : ХНАМГ, 2015. – 100 с.
10. Виробничий менеджмент: Навч. Посібник / За заг. ред. д.е.н. проф. С.Ф. Поважного. – Д. : ДонДУУ, 2012. – 493с.

- 11.Вовчак О.Д. Інвестування: навчальний посібник / О. Д. Вовчак. – Львів : Новий Світ-2000, 2015.– 544 с.
- 12.Голованенко М.В. Класифікація факторів ризику в діяльності підприємства / М.В. Голованенко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К.: ВПЦ „Київський університет”. – 2017, Вип. 12. – С. 316-323.
- 13.Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: Навч. посібник / А.В. Шегда, М.В. Голованенко. – К.: Знання, 2008. – 271 с.
- 14.Греськів О. Б. Теоретико-методологічні засади організаційним розвитком підприємств / О. Б. Греськів, канд. екон. наук, доцент ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут» // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, 2017, № 2. – С. 61-67.
- 15.Гриньов А.В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління / А.В. Гриньов. – Х. : ІНЖЕК, 2013. – 308 с.
- 16.Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. Проблеми науки. / А.В. Гриньов – №12/2013., С. 12 – 17.
- 17.Гриньова В.М. Інвестування: підручник / В. М. Гриньова, В.О. Коюда, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда. – К.: Знання, 2015. – 458 с.
- 18.Думанська К.С. Формування асортименту продукції на підприємствах різних напрямів спеціалізації / К.С. Думанська, О.І. Ющенко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2013. – № 2(3). – С. 138-141.
- 19.Економіка і організація інноваційної діяльності : Підручник / В.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан – К. : ВД «Професіонал», 2014. – 314 с.
- 20.Економічна енциклопедія: У трьох томах. / Редкол. : С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010-2012. – 306 с.

21. Жминько А.Е. Современные подходы к оценке эффективности финансово-хозяйственной деятельности предприятия / А.Е. Жминько // Экономический анализ: теория и практика. – 2011. – № 27. – С. 23-27.
22. Закон України «Про інвестиційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 2002., № 36.
23. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: Навч. посіб. / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулов – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
24. Кажанова Є.П. Економічний аналіз: навч. посібник [для самостійного вивчення дисципліни] / Є.П. Кажанова, І.П. Оленко – Х.: ВД «ТНЖЕК», 2013. – 208 с.
25. Клименко О.В. Стратегії оновлення продукції підприємств / О.В. Клименко // Управління розвитком. – 2014. – № 8. – С. 90-92.
26. Коваль А.А. Концептуальні підходи до формування стратегії управління інноваційною діяльністю підприємства / А.А. Коваль // Вісник КНУТД. – 2011. – №3. – С. 134 – 138.
27. Косенков С.І. Маркетингові дослідження / С.І. Косенков – К. : Скарби, 2014. – 464с.
28. Кравченко М.О. Кадрова складова інноваційного потенціалу, Маркетинг в Україні. / М.О. Кравченко – №1/2011. – С. 36 – 38.
29. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посібник. / Н.В. Краснокутська – К.: КНЕУ, 2013. – 504 с.
30. Ладник В. Управління інноваційним потенціалом підприємства в умовах перехідної економіки: проблеми і досвід, Економіст. / В. Ладник №12/ – 2016. – С. 52 – 57.
31. Ландик В.І. Напрямки державного регулювання інноваційної діяльності //Схід. / В.И. Ландик – 2016. – № 2 (39). – С. 16 – 18.
32. Мартиненко М.М. Стратегічний менеджмент: Підручник. / М.М. Мартиненко, І.А. Ігнатієва – К.: Каравела, 2016. – 320 с.

33.Мурзік Н.Ю. Формування стратегії оновлення продукції підприємства / Н.Ю. Мурзік // Управління розвитком. – 2013. – № 12. – С. 24-27.

34.Осовська Г.В. Стратегічний менеджмент: навч. посібник / Г.В. Осовська, О.Л. Фіщук, І.В. Жалінська – К. : Кондор, 2013. – 196 с.

35.Покотилова О. І. Формування товарного асортименту підприємств харчової промисловості на основі рефлексивного підходу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Покотилова Олена Ігорівна ; НУХТ. – К., 2014. – 20 с.

36.Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник / За ред. Вид. 2-ге, перероб. та доп. / С.Ф. Покропивний – К.: КНЕУ 2016. – 528 с.

37.Порохня В. М. Стратегічне управління. / Порохня В. М., Безземельна Т. О., Кравченко Т. А. // Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.

38.Портер М. Конкуренция: Учеб. пособие / Пер. с англ. Портер М. – М.: Вильямс, 2017. – 495 с.

39.Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. / М. Г. Саєнко – Тернопіль : «Економічна думка». – 2016. – 390 с.

40.Семенюк О.М. Узагальнення теоретичних підходів до сутності інноваційної стратегії підприємства Текст / Олександр Миколайович Семенюк // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С.І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 13. – С. 372-379.

41.Силаев В.И. Стратегия обновления продукции: учебник / В.И. Силаев, А.П.Стехин, В.В.Сидоренко. – Донецк: ГОУ ВПО «ДонАУиГС», 2016. – 242 с.

42.Сморжанюк Т.П. Внутрішній контроль в процесі управління виробництвом: навч. посіб. / Т.П. Сморжанюк, Т.В. Шрам, В.Є. Труш. – К. : Кондор, 2016. – 284с.

43.Стратегический менеджмент : метод. указания к выполнению курсовой работы для студентов спец. 08.01.05 – «Финансы и кредит»; 08.01.09 – «Бухгалтерский учет, анализ и аудит»; 08.05.02 – «Экономика и управление на предприятиях машиностроения»; 08.05.07 – «Менеджмент организаций» всех форм обучения / сост. К. Ю. Лобков, Ю. В. Данильченко ; Сиб. гос. аэрокосмич. ун-т. – Красноярск, 2013. – 41 с.

44.Стратегический менеджмент: учебник / В. Н. Парахина, Л. С. Максименко, С. В. Панасенко. – 2-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2017. – 496 с.

45.Стратегія підприємства: зміна парадигми управління та інноваційні рішення для бізнесу: колект. монографія / М-во освіти і науки України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; ред. А. П. Наливайко. – Київ: КНЕУ, 2015. – 400 с.

46.Управління стратегічними змінами на підприємстві : практикум / [Є. В. Прохорова (кер. кол. авт.), В. Б. Галушко, Н. М. Гаращенко та ін. ; голова редкол.: А. П. Наливайко] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ : КНЕУ, 2013. – 212 с.

47.Фаріон І.Д. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник для студентів і аспірантів. / І.Д. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, 2018. – 635 с.

48.Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление / Р.А. Фатхутдинов – М.: ИНФРА-М, 2015. – 485 с.

49.Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О.С. Федонін, І.М. Рєпіна, О.І. Олексик: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2013. – 316с.

50.Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посібник / О.С. Філімоненков – К.: Кондор, 2016. – 400 с.

51.Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Підручник. / Ю.С. Цал-Цалко – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 566 с.

52.Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі: підруч. / Л.М. Чернелевський – К.: 2013. – 312 с.

53.Шасси Д. Стратегия и планирование / Пер. с англ. под ред. Л.А. Трофимовой. – СПб: Питер, 2016. – 384 с.

54.Шегда А.В. Економіка підприємства : навч. посібник / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба – К.: Знання-Прес, 2014. – 335 с.

55.Шершньова З.Є. Стратегічне управління : навч. посібник / З.Є. Шершньова, С.В. Оборська – К.: КНЕУ, 2015. – 384с.

56.Трансформаторы тока ТТЭ и ТТЭ-А класс точности 0,5 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ekfgroup.com/produktsiya/transformatory-izmeritelnye/Transformatoryi-toka-TTE-i-TTE-A-klass-tochnosti-0,5/>.

57.Аналіз управління інвестиційною діяльністю підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=489417>

58. АBB: Група АBB [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://new.abb.com/ua>

59. АBB в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.abb.ua/default.aspx?siteLanguage=ru&_ga=1.80294418.483336923.1407133425

60. Управління інвестиційною діяльністю підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://studopedia.com.ua/1_17894_upravlinnya-investitsiynoyu-diyalnisty.html

61. Ефективність інвестиційної діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://stud.com.ua/3754/audit_ta_buhoblik/efektivnist_investitsiynoyi_diyalnosti

**Показники ефективності фінансово-господарської діяльності
підприємства**

№ з/п	Показники	Формула для розрахунку	Оптимальне значення показника
1.	Коефіцієнт рентабельності активів	$K_{ра} = \text{Пр} / (\text{Вб}_0 + \text{Вб}_1) / 2$, Пр - чистий прибуток; Вб ₀ - валюта балансу на початок періоду; Вб ₁ - валюта балансу на кінець періоду	> 0 Збільшення
2.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$K_{рвк} = \text{Пр} / (\text{Вк}_0 + \text{Вк}_1) / 2$, Пр - чистий прибуток; Вк ₀ - сума власного капіталу на початок періоду; Вк ₁ - сума власного капіталу на кінець періоду	> 0 Збільшення (~ 0,13 - 0,24)
3.	Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу	$K_{род} = \text{Фо} / (\text{Вб}_0 + \text{Вб}_1) / 2$, Фо - фінансовий результат від операційної діяльності (до оподаткування); Вб ₀ - валюта балансу на початок періоду; Вб ₁ - валюта балансу на кінець періоду	> 0 Збільшення (~ 0,12 - 0,18)
4.	Коефіцієнт рентабельності діяльності	$K_{рр} = \text{Пр} / \text{ЧД}$, Пр - чистий прибуток; ЧД - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	> 0 Збільшення
5.	Коефіцієнт зносу основних засобів	$K_{зоз} = \text{З} / \text{Оз}$, З - сума зносу; Оз - первісна вартість основних засобів	Зменшення
6.	Коефіцієнт поновлення основних засобів	$K_{поз} = \text{НОз} / \text{Оз}$, НОз - сума основних засобів, що надійдуть у плановому періоді; Оз - основні засоби за первісною вартістю на початок періоду	Збільшення
7.	Коефіцієнт оборотності активів	$K_{оа} = \text{ЧД} / (\text{Вб}_0 + \text{Вб}_1) / 2$, ЧД - чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); Вб ₀ - валюта балансу на початок періоду; Вб ₁ - валюта балансу на кінець періоду	Збільшення
8.	Коефіцієнт фінансової стійкості підприємства	$K_{фс} = \text{Вк} / (\text{Дз} + \text{Кз})$, Вк - власний капітал; Дз - довгострокові зобов'язання; Кз - короткострокові зобов'язання	Збільшення
9.	Коефіцієнт покриття	$K_{п} = \text{Обз} / \text{Пз}$, Обз - оборотні засоби;	> 1 Збільшення

		ПЗ - поточні зобов'язання	
10.	Коефіцієнт загальної ліквідності	$K_{зл} = \text{ОбЗ} / (\text{ДЗ} + \text{ПЗ}),$ ОбЗ - оборотні засоби; ДЗ - довгострокові зобов'язання; ПЗ - поточні зобов'язання	Збільшення
11.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{абл} = \text{Гк} / \text{ПЗ},$ Гк - грошові кошти; ПЗ - поточні зобов'язання	0,2 - 0,35
12.	Коефіцієнт заборгованості	$K_z = \text{Зк} / \text{Вк},$ Зк - залучений капітал; Вк - власний капітал	0,5 - 0,7
13.	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$K_{кзк} = (\text{За} + \text{ДЗ} + \text{ПЗ} + \text{Дм}) / \text{Вб},$ За - забезпечення наступних витрат і платежів; ДЗ - довгострокові зобов'язання; ПЗ - поточні зобов'язання; Дм - доходи майбутніх періодів; Вб - валюта балансу	< 1 Зменшення

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на _____ 2015р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	20300	19214
первісна вартість	1011	24360	23056
знос	1012	4060	3842
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	6485	9470
Усього за розділом I	1095	26785	28684
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	180994	162470
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	38002	40951
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
за виданими авансами		0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6706	5307
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	4507	3987
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	101933	132180
Усього за розділом II	1195	332142	344895
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	358927	373579
Пасив			
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	87065	87065

Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	70654	72237
Неоплачений капітал	1425	(16000)	(16000)
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	141719	143302
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	3402	3221
Інші довгострокові зобов'язання	1515	908	463
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	4310	3684
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:		0	0
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	218745	219563
розрахунками з бюджетом	1620	1789	1703
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
Поточні забезпечення	1660	7636	5327
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	1695	212898	226593
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	0	0
Баланс	1900	358927	373579

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на _____ 2016 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	19214	15128
первісна вартість	1011	23056	18154
знос	1012	3842	3026
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0	
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	9470	9405
Усього за розділом I	1095	28684	24543
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	162470	149068
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	40951	42512
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		0
за виданими авансами		0	
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5307	5410
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	3987	2740
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	132180	112673
Усього за розділом II	1195	344895	312403
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	373579	336946
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	87065	87065
Капітал у дооцінках	1405	0	0

Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	72237	72974
Неоплачений капітал	1425	(16000)	(16000)
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	143302	143859
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	3221	1797
Інші довгострокові зобов'язання	1515	463	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	3684	1797
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	219563	179409
розрахунками з бюджетом	1620	1703	6179
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
Поточні забезпечення	1660	5327	5702
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	1695	226593	191290
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	0	0
Баланс	1900	373579	336946

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на _____ 2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	15128	25317
первісна вартість	1011	18154	30377
знос	1012	3026	5060
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	9405	12153
Усього за розділом I	1095	24543	37470
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	149068	158960
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	42512	56005
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	0	0
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5410	5980
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2740	2740
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	112673	99615
Усього за розділом II	1195	312403	317320
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	0
Баланс	1300	336946	354790
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	87065	87065
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0

Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	72974	63523
Неоплачений капітал	1425	(16000)	(16000)
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	143859	134588
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	1797	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	1797	10087
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	179409	192315
розрахунками з бюджетом	1620	6179	6009
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	0	0
розрахунками з оплати праці	1630	0	0
Поточні забезпечення	1660	5702	5490
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	6301
Усього за розділом III	1695	191290	210115
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	0	0
Баланс	1900	336946	354790

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2015 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	405349	358351
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(284362)	(209531)
Валовий: прибуток	2090	120987	148820
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	97747	91549
Адміністративні витрати	2130	(58653)	(55691)
Витрати на збут	2150	(56872)	(49819)
Інші операційні витрати	2180	(59341)	(53198)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	43868	81661
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	5114	4639
Інші доходи	2240	7839	5389
Фінансові витрати	2250	(12646)	(10983)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(6686)	(5329)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	37489	75377
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-10868	-22613
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	26621	52764
Збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	26621	52764

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	0	0
Витрати на оплату праці	2505	0	0
Відрахування на соціальні заходи	2510	0	0
Амортизація	2515	0	0
Інші операційні витрати	2520	0	0
Разом	2550	0	0

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	576723	405349
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(421625)	(284362)
Валовий: прибуток	2090	155098	120987
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	17949	97747
Адміністративні витрати	2130	(74377)	(58653)
Витрати на збут	2150	(53693)	(56872)
Інші операційні витрати	2180	(22320)	(59341)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	22657	43868
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	11599	5114
Інші доходи	2240	4207	7839
Фінансові витрати	2250	(11543)	(12646)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(21554)	(6686)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	5366	37489
Збиток	2295	()	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-4809	-10868
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	557	26621
Збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	557	26621

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	0	0
Витрати на оплату праці	2505	0	0
Відрахування на соціальні заходи	2510	0	0
Амортизація	2515	0	0
Інші операційні витрати	2520	0	0
Разом	2550	0	0

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 р.**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	605425	576723
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(461025)	(421625)
Валовий: прибуток	2090	144400	155098
Збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	8330	17949
Адміністративні витрати	2130	(44529)	(74377)
Витрати на збут	2150	(76290)	(53693)
Інші операційні витрати	2180	(14772)	(22320)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	17139	22657
Збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	13358	11599
Інші доходи	2240	1174	4207
Фінансові витрати	2250	(6170)	(11543)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(4956)	(21554)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток	2290	20545	5366
Збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2300	-4809
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток	2350	18245	557
Збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	18245	557

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	0	0
Витрати на оплату праці	2505	0	0
Відрахування на соціальні заходи	2510	0	0
Амортизація	2515	0	0
Інші операційні витрати	2520	0	0
Разом	2550	0	0

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-